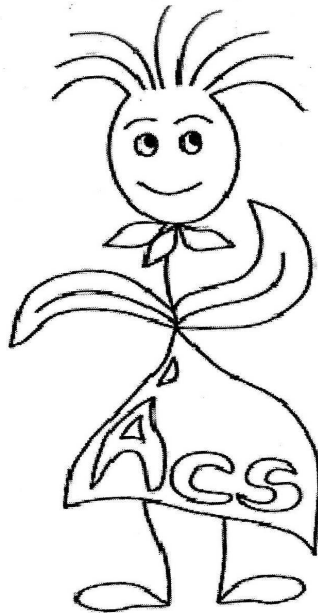

ÁCSI BÓBITA ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2016.

*„Ősszel vetik el a búzát és tavasszal hajt ki.
Amit te most elültettél a gyermeki lélekben,
az évek múltán ver majd gyökeret, hajt ki, lombosodik
és virágzik. Emlékezni fognak szavaidra, amikor
majd szükségük lesz rá. És hálásak lesznek neked, hogy segítetted őket.”*

/Kiss Áron/

TARTALOMJEGYZÉK

1. Az óvoda jellemző adatai.....	5
2. Az Ácsi Bóbita Óvoda sajátos arculata, eddigi eredményeink.....	6
2.1. Központi Óvoda (Óvoda köz).....	6
2.2. Telephely (Kinizsi Pál út).....	8
2.3. Mindkét óvoda jellemzői.....	8
2.4. Az óvoda tárgyi feltételei.....	9
2.5. Az óvoda személyi feltételei.....	12
3. Az óvoda működése, az óvodai élet megszervezése.....	16
3.1. Óvoda közli óvoda.....	18
3.2. Telephely.....	19
3.3. Hetirend.....	20
4. Óvodánk gyermek – és óvodaképe.....	21
4.1. Gyermekkép.....	21
4.2. Óvodakép.....	22
5. Az óvodai nevelés célja, feladatai, alapelvei.....	23
6. A nevelés keretei.....	27
6.1. Az egészséges életmód alakítása és egészségfejlesztési program.....	27
6.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés.....	31
6.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	34
6.3.1. Az anyanyelvi nevelés megvalósítása.....	34
6.3.2. Az értelmi fejlesztés és nevelés.....	35
7. Tevékenységformák.....	38
7.1. Játék.....	38
7.2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	44
7.3. Társas közösségi tevékenység.....	46
7.4. Munka jellegű tevékenységek.....	50
7.5. Verselés, mesélés.....	53
7.6. A külső világ tevékeny megismerése.....	57
7.7. Rajzolás - mintázás - kézimunka.....	63
7.8. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	67
7.9. Mozgás, mozgásfejlesztés.....	71
8. A pedagógiai munka tervezése.....	76
9. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése.....	77
9.1. Sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek nevelésével kapcsolatos feladatok.....	78
9.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási (BTM) gyermekekkel kapcsolatos feladatok.....	79
9.3. Kiemelten tehetséges gyermekekkel kapcsolatos feladatok:.....	80

9.4. Hátrányos (HH) vagy halmozottan hátrányos (HHH) helyzetű gyermekkel kapcsolatos feladatok :	81
9.5. Céljaink az óvodáskor végére :	82
10. Gyermekvédelem.....	84
11. Kapcsolatrendszer.....	86
11.1. Az óvoda belső kapcsolatrendszere	86
11.1.1. Az óvodavezető kapcsolata a nevelőtestülettel:	86
11.1.2. Kapcsolat az óvodapedagógusok között:.....	87
11.1.3. Kapcsolat a nevelőtestület és az intézmény egyéb dolgozói között:	87
11.1.4. Kapcsolat a Központi Óvoda és a Telephely között:.....	88
11.1.5. Kapcsolat az óvoda és a család között:.....	88
11.2 Az óvoda külső kapcsolatrendszere	90
11.2.1. Kapcsolat a bölcsődével:	90
11.2.2. Kapcsolat az iskolával:	90
11.2.3. Kapcsolat a fenntartóval:	91
11.2.4. Kapcsolat a Szülői Szervezettel:.....	91
11.2.5. Kapcsolat a Művelődési Intézménnyel:.....	93
11.2.6. Kapcsolat a Szakmai Szolgáltatókkal:.....	93
11.2.7. Kapcsolat a Pedagógiai Szakszolgálattal:.....	93
11.2.8. Kapcsolat a Szociális Alapszolgáltatási Központ Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal:	93
11.2.9. Kapcsolat az Egészségügyi Szervekkel (orvos, védőnő):.....	94
11.2.10. Kapcsolat a Cigány Kisebbségi Önkormányzattal:.....	94
11.2.11. Kapcsolat a Civil Szervezetekkel:	94
11.2.12. Kapcsolattartás a környező települések óvodáival	94
12. Pedagógiai programunkkal kapcsolatos egyéb intézkedések	95
12.1. A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése	95
12.2. Érvényességi nyilatkozat.....	95
13. Legitimációs záradék	97

1. Az óvoda jellemző adatai

Neve: Ácsi Bóbita Óvoda

Az óvoda pontos címe: 2941 Ács, Óvoda köz 2.

OM azonosító:202263

Telefonszáma: 06 34 385 230

Kihelyezett óvodai csoport: Telephely

Az óvoda pontos címe: 2941 Ács, Kinizsi Pál út 21.

Telefonszáma: 06 34 385 283

Az óvodai csoportok száma:

- **Óvoda köz: 6 csoport**
- **Kinizsi Pál út: 3 csoport**

Az óvoda fenntartója: Ács Város Önkormányzata

Intézményvezető neve: Vargáné Vasvári Klára

Az eredeti programot készítették:

Héreginé Major Ilona

Horváth Józsefné

Keresztesné Bédi Zsuzsanna

Morovits Imréné

Simonics Julianna

Vargáné Vasvári Klára

A program módosítását végezték:

Héreginé Major Ilona
Horváth Józsefné
Keresztesné Kosztolányi Andrea
Tóth Zoltánné
Vargáné Vasvári Klára

Az új módosítást 2013-ban a nevelőtestület tagjai végezték el.

Az újabb módosítást 2016-ban szintén a nevelőtestület tagjai végezték el.

2. Az Ácsi Bóbita Óvoda sajátos arculata, eddigi eredményeink

2.1. Központi Óvoda (Óvoda köz)

Az ácsi óvoda több mint száz éves múltra tekint vissza. 1996-ban ünnepeltük az évfordulót. Az idők folyamán az épület elavult, szűk lett. Ezért 1989 szeptemberében a régi óvoda helyett az új óvoda fogadta a gyermekeket. Kezdetben öt csoport volt, majd a cukorgyári óvoda megszűnésével - amely 1992-ben történt - szükségessé vált a csoportszobák számának emelése. 1997-ben belső átalakítással még egy foglalkoztató került kialakításra. Így hét csoporttal működünk.

2009-ben az önkormányzat az intézmény felújítására sikeresen pályázott, így két csoport épült, a hozzá tartozó helyiségekkel. Ezzel egyidejűleg a hetedik csoportszoba, (szükség-csoport) megszüntetésre került. A felszabadult szárnyrészben, ami eredetileg is bölcsődének épült, helyet kapott egy bölcsődei egység (kettő csoport).

A jelenlegi kép: hat óvodai csoport működik óvodánkban. Sajnos konyhával nem rendelkezünk. Az ételt az önkormányzat által megbízott vállalkozó készíti és szállítja hozzánk.

A csoportszobák világosak, mindegyikhez külön mosdó, öltöző áll a gyermekek rendelkezésére. A gyermekek jól felszerelt tornatermet is birtokolhatnak mindnyájunk nagy örömére. Csoportszobáink berendezései balesetmentesek, esztétikusak, valamint a gyermekek méretéhez igazodnak. Óvodánk rendelkezik logopédia helyiséggel is.

Az épülethez nagy udvar tartozik. Az építkezés befejezését követően a Hartmann Hungary Kft. segítségével a játszóudvar helyreállítása, felújítása megtörtént. A fém játékok lebontásra kerültek, a fa játékok pedig megfelelnek az EU-s szabványnak. Az óvoda 150 férőhellyel rendelkezik. Csoportlétszámaink meghaladják a törvény által előírt maximális létszámot.

2.2. Telephely (Kinizsi Pál út)

Az óvoda a Pénzásás településrészen található. 1978-ban épült az iskola szomszédságában, három csoportos, pavilonos szerkezetű. A férőhelyek száma: 75 fő. Az iskola - óvoda jó kapcsolatának köszönhető, hogy az iskola tornatermét meghatározott időben használhatják az óvodások is. Az épületben melegítő konyha működik.

Az óvoda udvarának felszerelését lehetőség szerint bővítjük. A facsemeték telepítésével egyre több az árnyékos terület. Kedvező fekvése miatt ideális lehetőséget biztosít a szabad levegőn való tartózkodáshoz.

2015. őszén megkezdődött az óvoda épületének szakaszos felújítása. 2016. májusra átadták az új felnőtt mosdókat, a mozgáskorlátozott wc-t, a személyzeti öltözőt, zuhanyzót és wc-t. 2016. nyarán, elkezdték a régi konyhához tartozó helyiségek, raktárak átépítését. Szeptemberre elkészült a mosókonyha, vasalószoba és a hozzá tartozó raktárak, és a melegítő konyha. A régi konyhából alakítják ki, 2017. első felére az óvoda saját tornatermét. 2017. nyarától a csoportszobák felújításával folytatódnak a munkálatok.

2.3. Mindkét óvoda jellemzői

A csoportok szervezése a felvett gyermekek életkorától függ, de törekszünk a homogén csoportok kialakítására.

Az óvodapedagógusok felmenő rendszerben, kiválóan működő óvodapedagógus - dajka munkakapcsolatban, tudatosan, szervezeten végzik pedagógiai munkájukat.

A logopédia és gyógytestnevelés ellátását a KEM-I Pedagógiai Szakszolgálat Komáromi Tagintézménye végzi. A szakszolgálat által az 5 éven felüli gyermekek ellátása biztosított. Súlyos esetekben korábbi életkortól is elkezdődik a fejlesztés. A fejlesztésre szoruló gyermekek száma évről évre emelkedő tendenciát mutat.

2006 – ban az iskola konzorciumi tagjaként részt vettünk a HEFOP-2.1.6 számú pályázaton. Ekkor 3 csoportban bevezetésre került a Kompetencia Alapú Óvodai Nevelési Program, 2010-ben a TÁMOP 3.1.4/08/2számú pályázat részeként pedig mind a 9 csoportban. A pályázat feltételeként a program fenntarthatóságát 5 évig biztosítani kellett. A csomag témajavaslatait és tématerveit minden óvodapedagógus egyéni elképzelése szerint dolgozhatta fel és építhette be a nevelő munkájába. Ezáltal megőrizhető volt a pedagógiai szabadság, illetve a lehetőségek kiaknázása.

A pályázat keretében saját innovációként egy jó gyakorlat került kidolgozásra és bevezetésre „Húsvéti játszóház „címmel, ami felkerült az EDUCÁTIÓ honlapjára.

2.4. Az óvoda tárgyi feltételei

Arra törekszünk, hogy óvodáink tárgyi feltételrendszere kellemes, harmonikus, családias miliőt biztosítson minden kisgyermek számára. Nevelésünk során nagy hangsúlyt kap a gyermekek életkörülményeinek folyamatos javítása, minél színesebb, változatosabb tevékenységeket biztosító tárgyi feltételrendszerrel. Valamennyi felnőtt arra törekszik, hogy az óvodai csoportszobáink esztétikus színvilágukkal sajátos hangulatot árasszanak, a bútorok, a csoportszoba berendezései színes, változatos játékfeltételeket biztosítsanak.

A berendezési tárgyak, felszerelések maximálisan igazodnak a gyermekek életkori sajátosságaikból adódó igényeikhez. A mobilizálható, (át) alakítható, mozgatható berendezések inspiráló légkört teremtenek.

Az óvoda teljes mértékben biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, színes, változatos programok megvalósulásához szükséges feltételeket. Óvodánk helyiségei lehetővé teszik a mindennapi programok zökkenőmentes, zavartalan lebonyolítását.

Az udvari élet szerves része a gyermekek életének, az óvodában folyó pedagógiai munkának. Biztosítja a gyermekek sokoldalú mozgásigényének kielégítését udvari berendezéseivel, játékszereivel. Udvarunk rendezettsége az itt dolgozó felnőttek környezeti kultúrájának megbecsüléséről, a program céljaként is megfogalmazott környezetvédelmi feladatok megvalósulásáról tanúskodik. Elrendezettségében számos lehetőség nyílik arra, hogy változatos tevékenységeket szervezhessenek az óvodapedagógusok a gyermekek számára. Összességében elmondhatjuk, hogy a gyermekek és az óvoda dolgozói számára egyaránt kulturált munkakörülményeket teremtettünk.

Csoportszobáinkban dominánsan jelennek meg azon berendezési tárgyak, játékok, melyek lehetőséget adnak a gyermekek számára a „kuckósításra”, az elszeparált terek kialakítására, az intimitásra, az esetleges félrevonulásra.

Az óvodapedagógusok által készített eszközök, kiegészítők szerepe az óvodai nevelésben óriási jelentőségű. Ezen eszközök legnagyobb értéke az, hogy speciális játékhoz, fejlesztéshez készültek, újszerű ötletek megvalósítására alkalmasak, így hatékonyan és célzottan segítik a gyermekek fejlesztését

Feladatainak, további céljaink:

A meglévő óvodai eszköztár tudatosabb felhasználása, a tárgyi felszereltség folyamatos bővítése, hogy a gyermekek napi tevékenysége minél gazdagabb, változatosabb, fejlesztőbb hatású legyen. Ennek finanszírozási hátterét az óvoda költségvetése mellett részben pályázati, részben saját bevételi forrásainkból kívánjuk biztosítani.

Mindkét óvodának saját alapítványa van. A két alapítvány segítségével, már eddig is szépíthettük az óvodákat, bővíthettük tárgyi feltételeinket.

A központi óvoda alapítványa: "Mosolygó Bóbiták" Alapítvány

Az alapítvány célja:

- hozzájárul az óvodai nevelés színvonalának emeléséhez, a gyermekek képzésének fejlesztéséhez
- hozzájárul a rendezvények, előadások, kirándulások költségeihez
- támogatást nyújt a pályázati önrészhez
- támogatja a tárgyi feltételek javítását
- szociálisan rászorult gyermekek esetenkénti támogatása, segítése

Telephely alapítványa: Pénzásási Óvoda Gyermekeiért Alapítvány

Az alapítvány célja:

- az óvodai nevelés tárgyi, technikai feltételének javítása
- az óvodások kulturális és szabadidős programjainak támogatása
- az óvodás gyermekek számára kiírt pályázaton való részvétel támogatása
- az óvodai környezet szebbé tétele, udvari játékszerek javítása, esetleges pótlása
- nehéz körülmények között élő óvodások segítése

2.5. Az óvoda személyi feltételei

Óvoda köz:

- Óvodapedagógus: 13 fő – ebből 1 fő függetlenített vezető
- Dajka: 6 fő
- Óvodatitkár: 1 fő
- Konyhai alkalmazott: 2 fő – ebből 1 fő részmunkaidős
- Pedagógiai asszisztens: 2 fő

Kinizsi Pál út:

- Óvodapedagógus: 6 fő
- Dajka: 3 fő
- Pedagógiai asszisztens: 1 fő
- Konyhai alkalmazott: 1 fő - részmunkaidős

Az óvodatitkár mindkét helyen ellátja a feladatát.

Óvodapedagógusok:

Programunk feltételezi az olyan személyiségjegyekkel rendelkező óvodapedagógust, aki tisztában van saját pedagógiai képességeivel, képes a változó társadalmi elvárásoknak megfelelni.

Fő jellemzői, tulajdonságai:

- érzelmi, erkölcsi stabilitás, a gyermekek számára bizalmat nyújtó magatartás közvetít
- folyamatos megújulási képesség, élethosszig tartó tanulási folyamat jellemzi
- közvetíti a magyar óvodapedagógiai értékeket, hazaszeretetre nevel
- képes, akarja és tudja tisztelni a gyermekben az egyént, az egyediséget
- folyamatos, tervszerű, tudatos munkájával átgondolt mindennapokat biztosít a rábízott gyermekek számára
- az ismereteket tapasztalati úton, cselekvésbe ágyazódva közvetíti
- a gyermekek számára élménnyel teli mindennapokat szervez, melyben központi helyen a szabad játék kap hangsúlyt
- egyénre szabott bánásmódjával, differenciált nevelésével törekszik a gyermekekben rejlő képességek kibontakoztatására
- törekszik az igényes szakmai nívóra
- magas fokú empatikus készség jellemzi
- személyiségét tolerancia, optimizmus, humor, kreativitás hatja át
- intenzíven kapcsolódik be azokba a tevékenységekbe, melyek a gyermekek számára közvetítik a külső világ tevékeny, komplex megismerését, a természet szépségére való rácsodálkozást, a világ ezernyi csodájának, szépségének felfedezését

- vállalja az ön- és továbbképzés változatos formáit, ismereteinek folyamatos gazdagítását
- vállalja a természetismeret és a viselkedéskultúra fejlesztését és pozitív példát közvetít a családok felé

Pedagógus kompetenciák:

1. kompetencia: Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás
2. kompetencia: Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók
3. kompetencia: A tanulás támogatása
4. kompetencia: A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség
5. kompetencia: A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, csoportos tevékenység
6. kompetencia: Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése
7. kompetencia: Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás
8. kompetencia: Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

Óvodai dajkák:

- Az óvodai tevékenységben, a gondozási feladatok megszervezésében, annak ellátásában fontos helyet és szerepet kapnak a dajkák.
- Ismerik az óvodáskorú gyermekek testi, lelki szükségleteit, óvodánk nevelési céljait, feladatait, valamint a nevelés folyamatát, s ebben betöltött szerepüket.
- Dajkáink elmaradhatatlan résztvevői a csoportok napi életének, a különböző programoknak.
- Az óvodapedagógus mindig tájékoztatja a dajkát az adott nevelési szakasz kitűzött feladatairól, programjairól.
- A gyermekek gondozása, nevelése csak nyugodt, higiénikus környezetben lehetséges. Az óvoda épületének, környezetének tisztán tartása a dajkák feladata.
- Az értékelő – összegző munka terjedjen ki az adott munkakapcsolat eredményességére, a hiányosságok őszinte feltárására, korrigálására. A szoros együttműködés megkívánja a dajkától a gyermeki személyiség maximális tiszteletben tartását, életszükségleteik körültekintő kielégítését.

3. Az óvoda működése, az óvodai élet megszervezése

Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus.

A jó napirend feltétele:

- a gyermekek nyugodt óvodai életének biztosítása
- optimális életritmus kialakítása

A napirendet az óvodapedagógusok dolgozzák ki, figyelembe véve a gyermekek életkori-és egyéni sajátosságait, valamint az évszakok jellegzetességeit.

A napirend állandó elemei biztonságot és eligazodási pontot adnak a gyermeknek:

- étkezés
- pihenés

A rugalmas elemek biztosítják, hogy érvényesüljön a folyamatos óvodai életszervezés, amely:

- az életkorból adódó és az egyéni szükséglettől függő időkeret biztosítása a gondozási feladatok végzéséhez
- megfelelő időt biztosít a gyermek számára a különböző tevékenységekhez, a játékhoz és a mozgáshoz
- lehetőséget ad a tevékenységekbe való folyamatos átmenetre
- az időjárástól függően a szabadban tartózkodás időpontjának és időtartamának változtatására

Június 1. és augusztus 31. közötti időszakban a nyári napirend szerint szervezzük a gyermekek óvodai életét.

Az év közbeni szokások megtartása mellett ez annyiban jelent változást, hogy a gyerekek lehetőség szerint egész napjukat a szabadban töltik.

Tevékenységi lehetőségeik bővülnek, pl.: a pancsolás lehetőségével.

3.1. Óvoda közti óvoda

Nyitva tartás: 5.³⁰ - 17.⁰⁰-ig, 11³⁰órán át.

Napirendünk időkeretei:

Tevékenységek megnevezése	Óra
Játék, szabadidős és komplex tevékenységek	7
Étkezés, pihenés	3
Öltözködés, tisztálkodás	1,5

Napirendünk:

Tevékenységek megnevezése	Időkeret
Az óvoda nyitása, folyamatos érkezés, gyülekezés, szabad játék és szabadidős tevékenység, készülődés a tízóraihoz, a tízórai elfogyasztása	5. ³⁰ -9. ³⁰
Szabad játék, szabad önkifejezés, szabadon választott tevékenység és az óvodapedagógus által kezdeményezett, vagy szervezett, irányított komplex tevékenység. Rajzolás –mintázás - kézimunka; a külső világ tevékeny megismerése; ének-zene, énekes játék, gyermektánc; verselés-mesélés; bábozás; dramatikus játékok; drámajátékok; mozgás - mozgásfejlesztés; hagyományok; ünnepek - jeles napok; mindennapos frissítő mozgás; mindennapos mese visszatérő rituális elemekkel Készülődés az ebédhez, mosdóhasználat.	9. ³⁰ -12. ⁰⁰
Étkezés, csendes pihenő, mesehallgatás.	12. ⁰⁰ -15. ⁰⁰
Ébredés, mosdóhasználat, uzsonnázás, szabad játék és szabadidős tevékenység, folyamatos hazamenetel, az óvoda zárása	15. ⁰⁰ -17. ⁰⁰

3.2. Telephely

Nyitva tartás: 6.⁰⁰ - 16.³⁰-ig, 10,5 órán át.

Napirendünk időkeretei:

Tevékenységek megnevezése	Óra
Játék, szabadidős és komplex tevékenységek	6
Étkezés, pihenés	3
Öltözködés, tisztálkodás	1,5

Napirendünk:

Tevékenységek megnevezése	Időkeret
Az óvoda nyitása, folyamatos érkezés, gyülekezés, szabad játék és szabadidős tevékenység, készülődés a tízóraihoz, a tízórai elfogyasztása	6. ⁰⁰ -9. ¹⁵
Szabad játék, szabad önkifejezés, szabadon választott tevékenység és az óvodapedagógus által kezdeményezett, vagy szervezett, irányított komplex tevékenység. Rajzolás –mintázás - kézimunka; a külső világ tevékeny megismerése; ének-zene, énekes játék, gyermektánc; verselés-mesélés; bábozás; dramatikus játékok; drámajátékok; mozgás - mozgásfejlesztés; hagyományok; ünnepek - jeles napok; mindennapos frissítő mozgás; mindennapos mese visszatérő rituális elemekkel Készülődés az ebédhez, mosdóhasználat.	9. ¹⁵ -12. ⁰⁰
Étkezés, csendes pihenő, mesehallgatás.	12. ⁰⁰ -15. ⁰⁰
Ébredés, mosdóhasználat, uzsonnázás, szabad játék és szabadidős tevékenység, folyamatos hazamenetel, az óvoda zárása.	15. ⁰⁰ -16. ³⁰

3.3. Hetirend

A heti rend kialakítása az óvodapedagógus feladata. Számptalan variációval az adott óvodai csoport és a gyermekek igényeinek, képességeinek figyelembe vételével. Nem csak a komplex tevékenységek helyei, de az időkeretek is megváltoztathatók. Heti rendünk a csoportnaplóban van meghatározva.

A heti rendben a tevékenységek naphoz kötöten jelennek meg. Az óvodapedagógusok a játékban spontán adódó helyzetekhez kapcsolódva segítik a gyermekek fejlődését. Lehetőséget teremtenek a különböző fejlesztések megvalósítására, egyéni, mikrocsoportos, csoportos formában.

Az egyéni fejlesztéshez az óvodapedagógusok átfedési ideje ad lehetőséget, amely hatékony kihasználása a két óvodapedagógus összehangolt együttműködésével lehet eredményes.

4. Óvodánk gyermek – és óvodaképe

4.1. Gyermekkép

Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik mélyen kötődnek városunkhoz, nyugodtak, boldogok, tudnak nevetni, rácsodálkozni a világra és látszik rajtuk a kiegyensúlyozottság.

A gyermek mással nem helyettesíthető önálló, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A gyermekekhez az életkori sajátosságok és az egyéni szükségletek, különbözőségek ismeretében közelítünk. Biztosítjuk minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Az óvodai nevelés nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Tudatosan törekszünk a nemek társadalmi egyenlőségének támogatását segítő elvek megvalósulására.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében szintén biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

4.2. Óvodakép

Nevelésfelfogásunk egyik alaptézise, hogy az óvoda pedagógiai gyakorlata a családi nevelésre építve, annak céljait és eredményeit figyelembe véve lehet eredményes.

Az óvoda a gyermekek, és a családok szükségleteit alaposan megismerve alakítja ki a fejlesztő stratégiát. A gyermekek fejlődési szükségleteihez igazítjuk az óvodai nevelési programunkat.

A nevelő - fejlesztő munka során fókuszba helyezzük a gyermekek egyéni képességeit, fejlődési, érési ütemét, tehetségük kibontakoztatását, szociokulturális háttérét, valamint nagy hangsúlyt fektetünk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek differenciált fejlesztésére.

Az óvoda felnőtt közössége munkahelyi életmódjával és nevelőmunkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozására, az egészséges közösségi életvitelre.

Környezeti nevelési tevékenységünk alapja a természet igaz szeretete, minden megnyilvánulásának megértése, a természet esztétikájának, szépségeinek élvezete, miközben egyaránt figyelmet szentelünk a természeti és az emberi értékeknek.

Közvetlen segítséget nyújtunk az iskolába történő beilleszkedéséhez szükséges személyiségvonások fejlesztéséhez. Hat-hét éves korra a gyermek belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik.

5. Az óvodai nevelés célja, feladatai, alapelvei

Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítésére, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Célunk:

A családi nevelést kiegészítve az óvodáskorú gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, személyiségük kibontakoztatását elősegítjük. Célunk a gyermekek teljes személyiségfejlesztése tevékenységek által és tevékenységeken keresztül a szabad játékban - tiszteletben tartva az egyéni fejlődésű ütemüket - amelyek eljuttatják őket a sikeres iskolakezdéshez.

Kiemelt célunk:

Olyan gyermekek nevelése, akik szeretik a természetet és felnőttként környezettudatosan élnek.

A gyermekeken keresztül, a családok környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozását, alakítását is célul tűztük ki.

Ennek elérése érdekében nagyon szoros partneri kapcsolatot igyekszünk kialakítani a szülőkkel, közös programokat szervezünk a szemléletformálás megvalósításáért. Kiemelt célunk az óvodai nevelés minden területét átszövi.

Feladatunk:

Az egészséges életmód alakítása:

- a gyermekek testi szükségleteinek kielégítése,
- egészségének védelme,
- az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása,
- harmonikus, összerendezett mozgásának fejlesztése.

Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés:

- biztonságot nyújtó, közvetlen, szeretetteljes nyugodt légkör megteremtése,
- az óvodapedagógus - gyermek, gyermek - gyermek kapcsolatát pozitív érzelmi töltés jellemezze,
- segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését és éntudatának kialakulását, a másság elfogadását egyaránt.

Az anyanyelvi, - értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása:

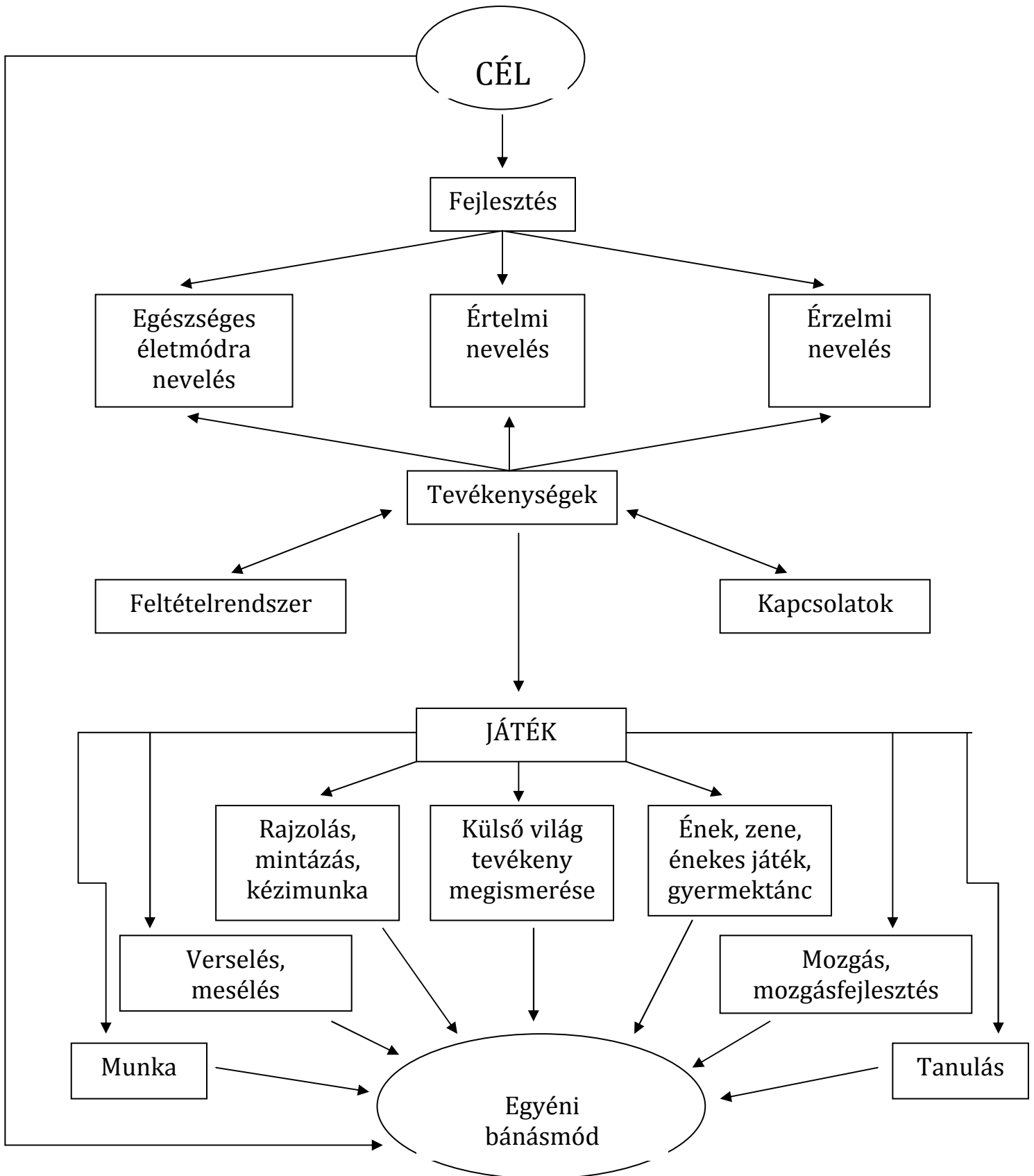
- a gyermek érdeklődésére építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhessen a természeti és társadalmi környezetről,
- az anyanyelv fejlesztése az óvodai nevelőtevékenység egészében kiemelt jelentőségű,
- az értelmi képességek, a kreativitás fejlesztése, az ismeretek rendszerezése
- az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.
- alapvető feladataink közé tartozik a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése, valamint a gyermeki kérdések támogatása.

Színes, gazdag, változatos, komplex programokat felkínáló óvodai tevékenységeket biztosítunk, melyek aktivitásra, alkotásra serkentik a gyermeki személyiséget, figyelembe véve az egyéni különbségekből adódó eltéréseket.

Olyan óvodai életet szervezünk, mely lehetővé teszi a gyermek pszichoszomatikus, harmonikus társas kapcsolatának fejlődését, értelmi képességeinek oly mértékű fejlesztését, mely lehetővé teszi számára a sikeres, zökkenőmentes iskolai helytállást.

A nevelés rendszere

6. A nevelés keretei

6.1. Az egészséges életmód alakítása és egészségfejlesztési program

Az óvodai nevelés egyik legfontosabb tevékenysége a gondozás, egészséges életmódra nevelés. A szomatikus (testi), a szociohigiénés, valamint a pszichohigiénés nevelés alkotja az alapvető keretet az egészséges életmódra nevelésben.

Célunk:

A gyermek legelső szocializációs színtere a család (ez a primér – első színtér), ezért a családi nevelés fontosságát figyelembe véve elsődleges célunk a gyermekek életkorának megfelelő helyes életritmus kialakítása, az egészséges testi fejlődés biztosítása.

Feladataink:

- az óvodai felvétel után anamnézis készítése a gyermekek megismerése érdekében
- a gyermek fejlődésének folyamatos nyomon követése és írásban való rögzítése
- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- mozgás és mozgásigény különbözőségének figyelembe vételével a mozgásigény kielégítése, illetve ösztönzés a mozgásra az egyéni lemaradásokat kompenzáló mozgásos játékok ajánlásával
- a gyermeki testi képességek fejlődésének elősegítése, megőrzése
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, betegség megelőzés

- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása
- ha szükséges, megfelelő szakemberek bevonásával speciális gondozó, prevenciós és korrekciós nevelési feladatok ellátása
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása

Az óvodába lépés pillanatától szoktatjuk gyermekeinket az óvodai életritmushoz. Fontosnak tartjuk ennek összehangolását a családi neveléssel, valamint előtérbe helyezzük a családok tapintatos szemléletformálását.

A gyermek számára biztonságot nyújt a megalapozott és következetes, ám rugalmasan kezelt napirend. A szokásrendszer segít a gyermekeknek abban, hogy a körülöttük lévő szűkebb és tágabb környezetben az emberi érintkezés alapvető szabályait elsajátítsák.

Az óvodában naponta háromszor étkeznek a gyermekek. A csoportok óvodapedagógusai választhatnak a folyamatos, illetve az egyszerre történő tízóraiztatás alternatívái közül.

A gyermekek az életkoruknak megfelelő módon (önkiszolgálás, naposi munka) végzik el az étkezéssel kapcsolatos feladatokat.

Étlap összeállítással javaslatot teszünk, hogy az étrend változatos és megfelelő tápanyag összetételű legyen.

Óvodánk étkezési szokásait a szülőkkel együtt kiegészítjük: heti egy alkalommal gyümölcsnapot tartunk.

Kiemelt feladatunk a helyes egészségügyi szokások kialakítása (mosakodás, fogmosás, toalett használata, zsebkendő használata), amellyel elősegítjük az egészséges életvitel igényének megalapozását ebben a korban.

Az életkori sajátosságok figyelembevételével a káros szenvedélyek közül a dohányzás megelőzésére fordítjuk a hangsúlyt. Ennek keretében évente két alkalommal beszélgetést kezdeményezünk a témával kapcsolatosan.

Arra kérjük a szülőket, hogy a gyermekek óvodai ruházata legyen praktikus, kényelmes, nyújtson védelmet az időjárás változásai ellen. Cserecipő viselete kötelező. Jeles napokon a gyermekek öltözéke alkalmazkodjon az ünnep hangulatához.

A gyermek alvásiigényének egy részét az óvoda elégíti ki. Minden csoportban megteremtjük a nyugodt pihenéshez szükséges feltételeket (szellőztetés, az alvás hangulatához illő mese, halk zene). A nagyobbaknak, akik kevesebb alvásiigénnyel rendelkeznek, lehetőségük van a folyamatos felkelésre 14:45-től. Óvodáinkban saját ágyneműben és saját pizsamában alszanak a gyermekek. Ezek tisztántartása a szülők feladata.

A gondozási feladatok terén fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek önállósága fejlődjön, helyettük nem végezzük el a feladatokat, de szükség esetén segítséget nyújtunk. Nagy figyelmet fordítunk a gyermekek gondozottságára és tisztaságára.

Óvodáink épülete, a gyermekek által használt helyiségek, azok berendezése és felszerelése alkalmas a kisgyermekek egészséges nevelésére. Minden csoportszobához külön mosdó, öltöző tartozik, így nincs várakozási idő.

Gyermekeink edzését, mozgásiigényének kielégítését, mozgáskoordinációjuk fejlődését a tornatermi tornaszereken túl az udvari játékeszközök biztosítják.

A gyermekek egészséges életmódját úgy lehet biztosítani, ha minden nap edzési lehetőségük van. Erre legtöbb alkalmat a szabadban tartózkodás biztosít, amely növeli a gyermekek ellenálló képességét. Kihasználjuk a szabad levegőn való tartózkodás lehetőségeit, előnyeit.

A baleset megelőzés érdekében önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük a gyermekeket. Az eszközök, használati tárgyak ellenőrzése, karbantartása, a baleseti források megszüntetése folyamatosan történik.

Az egészséges életmódra nevelés nem csak az óvoda épületének és udvarának célszerű használatát jelenti, hanem gyakori sétákat, kirándulásokat a szabad természetben.

Az egészséges életmód feladatainak végrehajtásában munkánkat szakképzett dajkák segítik anyai gondoskodással.

Kapcsolatunk a gyermekorvossal, védőnővel megfelelő, rendszeresen látogatják az óvodát és végzik a gyermekek vizsgálatát.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- a gyermek a tisztálkodásban, az öltözködésben, étkezésben és egyéb szükségleteinek kielégítésében önállóbb lesz
- megfelelően használja az evőeszközöket, az óvoda egyéb eszközeit és helyiségeit
- tud cipőt kötni, gombolni, teríteni, hajtogatni
- ismeri a kulturált étkezés szokásait, ruházatának rendben tartási lehetőségeit, a rendetlenség megszüntetésének módját

- segít a környezete tisztántartásában, a rendteremtésben
- szereti és igényli a mozgást
- mozgása ügyesebbé, összerendezettebbé válik
- sokoldalú mozgástapasztalatokat szerez
- a szokásrendszeren és az együttélésből fakadó kapcsolatokon keresztül továbbfejlődik normarendszere, mely az iskoláskor alapja

6.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés

A gyermek társadalomba való beilleszkedésének folyamatát szocializációnak nevezzük. Ez egy életen át tartó folyamat, mely során alakulnak a gyermekek társas készségei, közösségi érzelmei egyaránt.

Célunk:

A családi nevelésre építve, a gyermeket olyan irányba fejlesszük, hogy a későbbiekben hozzásegítsük őt a zökkenőmentes emberi kapcsolatok kialakításához és a társadalomba való beilleszkedéshez. Nagyon fontos, hogy a gyermek az óvodapedagógusokhoz és az óvodában dolgozókhöz bizalommal forduljon, ha kell, támaszra találjon. Az erkölcsi, érzelmi és akarat tulajdonságok fejlesztése, a norma - és szokásrendszer megalapozása (figyelmesség, egymás szeretete és segítése, fegyelmezettség, illemtudó viselkedés, együttműködés, együttérzés, kitartás, nyíltság, felelősség, feladattudat, feladattartás, szabálykövetés stb.).

Feladataink:

- barátságos, szeretetteljes, családias légkör kialakítása, a szülőföldhöz való kötődés erősítése, valamint a szülőföldhöz való pozitív érzelmi viszony kialakítása

- biztonságérzet kialakítása és fenntartása
- egymás iránti tolerancia alakítása
- különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés

Fontos tudni, hogy az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül az óvodában. Fontosnak tartjuk, hogy már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermekeket. Ennek érdekében az óvoda megkezdése előtt szülői értekezletet tartunk, ahol tájékoztatjuk a szülőket az óvodában folyó nevelőmunkáról. A családlátogatásokon információt kapunk arról, hogy a gyermek milyen milióból érkezik, milyen nevelési szemléletben nevelik, milyen a szülő-gyermek kapcsolata, a család szerkezete. A befogadás-beszoktatás időszaka meghatározza a gyermekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához.

Az óvodapedagógus a szülőkkel együtt teremtsen meg a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez. Az új gyermekek érkezése folyamatosan és fokozatosan történik.

Tudatosan alakítjuk, építjük és kombináljuk azokat a nevelő hatásokat, amelyek a társas érintkezéshez, az együttműködéshez szükségesek. A gyermekek családból hozott értékeit tiszteletben tartjuk. Az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja, viselkedése minta, modell értékű szerepet tölt be. Gyermekeinket arra neveljük, hogy bizalommal, tisztelettel és szeretettel forduljanak a felnőttek és egymás felé. Legyenek egymáshoz tapintatosak, figyelmesek, türelmesek, segítsék egymást és fogadják el a különbözőségeket. Olyan közös élményekre épülő, közös tevékenységeket biztosítunk számukra, amelyek elősegítik a gyermeki akarat

(önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, feladattartás és szabálytudat) fejlődését.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel. Szükség esetén speciális felkészültséggel rendelkező szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, konduktor stb.) közreműködését kérjük.

Nevelőmunkánk során fontos szerepet szánunk az óvodai hagyományoknak és ünnepeknek, amelyek jó alkalmat adnak a közösségi érzés alakítására és a gyermekek közötti együttműködésre.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- a gyermekek szívesen járnak óvodába, szívesen játszanak együtt, képesek más csoportokkal való együttműködésre
- a közös tevékenységekben aktívan és érdeklődéssel vesznek részt
- figyelemmel, türelemmel hallgatják az óvodapedagógus, valamint társaik közlését, ébrednek bennük a közösségi tudat
- az énkép - önismeret - önértékelés fejlődése révén képessé válnak az önálló helyzetmegoldásokra, önérvényesítésük a társas kapcsolatban elfogadható módon történik
- örülnek a közösen elért sikereknek, a közös élményeknek
- kialakul a környezetükben élők iránti érdeklődés
- társaik szokatlan megnyilvánulásait megértéssel fogadják (különbözőség)
- érzelmileg elfogadják egymást, felfogják a metakommunikáció alapvető jelzéseit: nemtetszés - öröm - biztatás – szomorúság
- igényükké válik a helyes viselkedés szabályainak betartása

- segítenek egymásnak, megértőbbek, türelmesebbek lesznek, társas viszonyaik megszilárdulnak
- szociálisan éretté válnak az iskolakezdésre

6.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

6.3.1. Az anyanyelvi nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységforma keretében megvalósítandó feladat. Komplex folyamat, amely a nevelési folyamat egészében jelen van és szerves része az óvodai élet minden mozzanatának. A beszéd a gyermek környezetével való érintkezésének, gondolkodásának, önkifejezésének legfőbb eszköze. Általa erősödik biztonságérzete, gazdagodnak ismeretei. A helyes és szép beszéd mélyíti érzelmeit, fejleszti esztétikai érzékeit, előkészíti őt az irodalmi élmény befogadására. Minden gyermek beszédét meghatározza az otthoni nyelvi környezet. A példamutató miliő pozitív mintát nyújt a gyermek számára.

Célunk:

Érthető beszéd készségének kialakítása, az anyanyelv szeretetére, megbecsülésére nevelés. A helyes nyelvhasználattal a biztonságos önkifejezés megalapozása. Helyes mintaadással az anyanyelv fejlesztése, a kommunikáció különféle formáinak alakítása a nevelőtevékenység egészében.

Feladataink:

- az egész nap folyamán olyan nyugodt, kiegyensúlyozott légkör biztosítása, ahol a gyermek bátran megnyilatkozhat, kérdezhet, válaszolhat, elmondhatja élményét, megoszthatja véleményét
- a gyermek szókincsének folyamatos bővítése
- képessé tenni a gyermekeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni

- beszédtechnika fejlesztése és a helyes kiejtés gyakorlása, jó mintaadással, a javítgatás elkerülésével
- a szociokulturális háttér figyelembe vételére épülő differenciált készség, képességfejlesztés megvalósítása
- a nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó, valamint migráns gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában
- a gyermekek szakemberhez irányítása szükség szerint (logopédus)

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- a gyermekek aktívan használják a tapasztalatuk során bővült szókincsüket és lehetőségük nyílik a választékos beszédre
- figyelmesen és nyugodtan tudják végighallgatni az óvodapedagógus és társaik beszédét
- beszédüket személyiségüknek, aktuális helyzetüknek megfelelő gesztusokkal, arcjátékkal kísérik

6.3.2. Az értelmi fejlesztés és nevelés

Célunk:

A gyermekek egyéni érdeklődésére és kíváncsiságára, - mint életkori sajátosságra építve - olyan változatos tevékenységeket biztosítunk, amelyeken keresztül tapasztalatokat szereznek a természeti és társadalmi környezetükről.

Kialakítani a gyermekekben azokat a jártasságokat és készségeket, amelyek az iskola megkezdésére alkalmassá teszik őket, és az életre való felkészítést szolgálják.

A tanulás az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, a különféle tevékenységeken keresztül, komplex módon valósul meg.

Feladataink:

- érdeklődés, kíváncsiság felkeltése a szűkebb – és tágabb környezetünk iránt
- ösztönző környezet biztosítása
- testi, szellemi egészség fejlesztése, megőrzése
- értelmi képességek fejlesztése (megfigyelés, emlékezet, képzelet, figyelem, gondolkodás, alkotóképesség)
- sokoldalú, közvetlen tapasztalatszerzés lehetőségeinek biztosítása, azok rendszerezése
- differenciált, egyéni képességek szerinti fejlesztés
- "énkép" fejlesztése, test-séma kialakulásának segítése
- önálló gondolkodásra nevelés, döntési képesség fejlesztése
- formaérzékelés, formaészlelés fejlesztése
- figyelemkoncentráció fejlesztése
- prevenció érdekében a gyermekek értelmi fejlettségének szűrése évente két alkalommal

Feladataink a tevékenységek megszervezésében:

- megfelelő feltételeket (idő, hely, eszköz, ötlet) biztosítani minél változatosabb, többfajta tevékenység egy időben történő gyakorlásához
- a tevékenységek megszervezésében támaszkodni kell a gyermekek tapasztalataira, aktuális élményvilágára
- élmények nyújtásával elősegíteni a sokrétű tevékenységformák kialakulását a csoportban

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- a gyermek részt vesz a különféle tevékenységekben
- képes figyelmét rövid ideig ugyanarra összpontosítani
- rendelkezik problémafelismerő és - megoldó képességekkel
- törekszik a tevékenységek összefüggéseinek felfedezésére
- próbálja kifejezni a változások tartalmát szóban, rajzban
- segítséggel javítja tévedéseit, ellenőrzi saját tevékenységét
- ismereteit tudja alkalmazni a gyakorlatban is
- törekszik az önértékelésre

7. Tevékenységformák

7.1. Játék

*"A játék az az út, mely a gyermeket
a világ megismeréséhez vezeti,
amelyben él és azt
megváltatni hivatott."
/Makszim Gorkij/*

Célunk:

A gyermek a játékon keresztül tanul a legtöbbet, felfedezi a világot. Az Óvodai nevelés országos alapprogramját idézve: „ *A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad - képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.*”

Célunk a szabad játék minél gazdagabb feltételeinek biztosítása, pedagógiai, pszichológiai szakértelemmel való támogatása indirekt módszerekkel. Az óvodai nevelés leghatékonyabb eszközének, a szabad játék elsődlegességének biztosítása.

Feladataink:

- nyugodt légkör kialakítása, az elmélyült, szabad játék feltételeinek megteremtése
- a napirenden belül elegendő idő és hely biztosítása a játék számára
- a játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása
- ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakulásához
- az egyéni élményeken túl a közös élményszerzési lehetőségek kihasználása a minél tartalmasabb játéktevékenység érdekében
- a gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása

- szükség és igény szerint bekapcsolódás a játékba, együttjátás a gyermekekkel
- a gyermekek beszédkészségének fejlesztése
- a játékfajta tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével

Reggel, a gyülekezés időszakában már elkezdődik a játék. A gyermekek sokszor folytatják az előző nap félbehagyott játékot (pl.: konstruáló játék, szerepjáték...). A gyermekek játékát csak indokolt esetben szakítjuk meg, s figyelünk arra, hogy minden gyermek le tudja zárni aktuális játékát. A csoportszobában többféle állandó és variálható, elkülöníthető kuckót alakítunk ki, valamint gondoskodunk arról, hogy az összegyűjtött tárgyaknak, terméseknek, képeknek, a „kincseket” őrző természetsaroknak meg legyen a megfelelő helye. Az esztétikus természetsarok kialakítását minden óvodai csoportban fontosnak tartjuk.

A terem berendezésénél, a játékok elhelyezésénél figyelembe vesszük a gyermekek életkorát, a csoport létszámát és összetételét. A napi életszervezésben arra törekszünk, hogy a gyermekeknek elegendő idejük legyen az udvari játéktevékenységekre egyaránt.

Minden életkorban más-más játék kerül előtérbe a gyermekek között. Megfigyeljük, hogy az adott időszakban mely játékokat részesítik előnyben óvodásaink. Folyamatosan gazdagítjuk a gyermekek szerepjátékát: az egyszerű gyakorlójátéktól lassacskán eljutnak a bonyolultabb, nagyobb figyelmet igénylő szabályjátékokig.

A tudatos óvodapedagógusi munka lényeges eleme a minőségi játékeszközök kiválasztása, biztosítása. Ez az óvodapedagógus nagy felelőssége, hiszen az, hogy a gyermek mikor, mivel játszik, milyen eszközökkel találkozik, - az lényegesen befolyásolja minden irányú fejlődését. A játékhoz olyan eszközöket biztosítsunk, melyek esztétikusak, könnyen tisztíthatók, veszélytelenek, jó minőségűek, különböző alapanyagúak, sokféleképpen variálhatók. A fejlesztési feladatok megvalósulását nagymértékben befolyásolja az eszközök kiválasztása.

A megfelelő, készen vett játékeszközök mellett meghatározó elemek a közösen készített eszközök, a sokféleképpen felhasználható anyagok, szerszámok a különböző családi kultúrák pozitív elemeire emlékeztető tárgyak, valamint a megismert egyéni élményekhez kapcsolódó eszközök. Ez a többlet napjainkban különösen nagy jelentőségű, mert nevelőértéke indirekt módon hat a fogyasztói társadalom torz hatásai ellen, s arra nevel, hogy nem a pénzen vett játék jelenti a legnagyobb örömet. Az óvodáskorban megjelenő játékfajták tartalmának, minőségének gazdagítása a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével szintén fontos nevelői feladatunk.

Gyakorlójáték („explorációs játék”, „felfedező játék”)

A gyakorlójáték során a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker ismétlésre készíti a gyermeket és ezek az újraismétlések nagy örömet jelentenek számára. A gyakorlójáték lehet mozgásos, manipulációs és verbális (szóbeli). A mozgásos gyakorlójáték során, a gyakori ismétletgetéssel bizonyos mozgásokat begyakorol a gyermek (pl. bújik, mászik, ugrik, ...). A manipulációs gyakorló játék nagy jelentőségű a gyermek szem-kéz koordinációjának fejlődésében (pl. tépés, öntögetés, ...). A mozgásos játékok során fejlődik a gyermekek testsémája is.

Építő-konstruáló játék

Az építés, konstruálás közben a gyermek átéli az alkotás örömét, fejlődik kreativitása is. Tanulja és tapasztalja a rész-egész viszonyát. A modelltől való építés, szerkesztés közben fejlődik megfigyelőképessége, gondolkodása. Az építés elősegíti a szem – kéz koordináció fejlődését. A kisebb, bonyolultabb összerakást igénylő eszközök segítik a finommotorika fejlődését.

Rendkívül kedvelt építő játék pl. a homokozás.

Szerepjáték („hidd el játék”, „mintha játék”)

A szerepjáték tükrözi a gyermek egész eddigi életét, személyiségét, ezért nagyon sok egyedi vonás van benne. A szerepjátéknak nagy jelentősége van a gyermek személyiségfejlődésében, elsősorban szociális területeken. A gyermek szociális tanulással, a felnőtt mintáról sajátítja el, tanulja meg az erkölcsi értékeket, a társadalmi együttélés szabályait. Fejlődik képzelete, kreativitása egy-egy kitalált történet eljátszásával; szervezőkészsége a játék megszervezésével; empátiája a társak érzelmeinek felfogásával, elgondolásaik megértésével.

Szabályjáték

Fontos, hogy számos mozgásos szabályjátékkal ismertessük meg a gyerekeket (pl. bújócskák, labdajátékok, szembekötösdí,...). Az értelemfejlesztő szabályjátékok (pl. társasjátékok, dominók, kártyajátékok,...) a gyerekek szociális és értelmi fejlesztését szolgálják. A szabályjáték fontos feltétele a szabálytudat, mely hat-hét éves korra alakul ki.

Barkácsolás

Fontos, hogy a barkácsolás ne legyen öncélú tevékenység. Minden egyes saját készítésű eszköznek, használati tárgynak sajátos funkciója van. Nagy becsben tartjuk ezeket az eszközöket is.

Fontos a folyamatos gyűjtőmunka és az eszközök megfelelő elhelyezése, hogy a gyermekek bármikor hozzáférhessenek és használhassák felnőtt segítségével.

Bábozás, dramatizálás

A rendszeres, többször ismétlődő meseélményből dramatizálás, bábozás alakulhat ki. Az egyszerű mesék megjelenítésében mi is részt veszünk és modellt nyújtunk egy-egy szereplő megformálásához.

A bábozás először az óvodapedagógusok előadásában jelenik meg. Jó, ha van az adott csoportnak kedvenc bábja, akinek szívesen elmondják a gyermekek az örömeiket, bánatukat, aktuális érzéseiket. A bábozáshoz szükséges kellékeket a gyermekekkel közösen is elkészíthetjük.

A kompetencia alapú programcsomag részeként használt „*Meseláda*” tartalma kibővítette a már meglévő eszközkészletünket.

Említést kell tennünk a gyermekek beszédképességének fejlesztéséről is a játék során. Az óvodapedagógus kommunikációja modell értékű! A verbális fejlesztés a játékban úgy valósul meg, hogy az óvodapedagógus mintaszerűen szólaltja meg a szereplőket, a bábok karakteréhez illő kifejező hangszínt alkalmaz. Megfelelő helyet, időt és eszközt biztosítunk arra, hogy a gyermekek belebújhassanak egy-egy bábfigura, mesehős bőrébe, amellyel elsajátíthatják a különböző viselkedési mintákat és emberi karaktereket.

A báb minden esetben rokonszenves a gyerekek számára, már megjelentésével biztosítjuk annak a feladatnak megértését, amit magunk elé tűztünk. A báb intelme, buzdítása és dicsérete megerősíti az óvónő szájából elhangzottakat, tehát az egységes ráhatás biztosítéka.

Kialakult konfliktusokat, gátlásokat is feloldhatjuk a báb segítségével.

A dramatizálás egyfajta mesefeldolgozás, szerepjáték, amely hat a gyermekek egész személyiségére, figyelmére, gondolkodására, empátiás képességére, fantáziájára, verbális és nonverbális kifejezőkészségére.

A dramatizált irodalmi mű életkornak megfelelő ismert mese legyen. A szükséges eszközöket (jelmezek, díszletek) közösen is elkészíthetjük. A mese eljátszása önkéntes alapon történjen.

7.2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

*"Minden nap tanulj, gondolkodj, rajzolj, fess, énekelj, táncolj,
játssz és dolgozz egy keveset! Délutánonként szundíts egyet
A nagyvilágban óvatosan közlekedj, fogd meg a társad kezét,
és ne szakadjatok el egymástól! Ismerd fel a csodát!"
/Robert Fulghum/*

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

Célunk:

Minél sokrétűbb ismeretszerző tevékenységgé váljon a játékba integrált tanulás. A tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek fejlesztése, pozitív attitűdjeinek erősítése, különböző képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.

Feladataink:

- értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás)
- a gyermek kíváncsiságának, megismerési vágyának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése
- olyan helyzetek teremtése, amelyben a gyermekek megismerhetik a felfedezés és kutatás örömét
- érdeklődésüknek megfelelő tevékenységek biztosítása, a gyerekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével
- önállóság, figyelem, kitartás, feladattudat – és feladattartás fejlesztése
- saját teljesítőkéességük megismertetése spontán, játékos tapasztalatszerzésen keresztül
- személyre szabott értékeléssel segíteni a gyermek személyiségének kibontakoztatását

A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik óvodáskorban. A játékon belül a motoros (mozgásos), a szociális (társas) és a verbális tanulás összefonódik, komplex formában jelenik meg. Az óvodai tanulás azonban szélesebb értelmű annál, hogy csupán a játékkal való összefüggésin keresztül értelmezzük. A nevelési folyamat egésze alkalmas arra, hogy erőltetés nélkül, spontán vagy irányított módon tanuljon a gyermek. A tanulás természetesen csak így lehet része a nevelési folyamatnak. A fejlesztés keretei közé tartozik az önálló és irányított tapasztalatszerzés, valamint a komplex tevékenységek rendszere.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- megadott szempontok szerint önálló megfigyeléseket, kísérleteket is végeznek
- kialakul, valamint folyamatosan megszilárdul szabálytudatuk
- kialakul a szándékos figyelem, növekszik tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása, átvitele
- képessé válnak a problémamegoldó, kreatív gondolkodásra
- a cselekvő szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van
- képesek társaikkal és az óvodapedagógusokkal való együttműködésre
- az óvodai nevelési folyamat eredményeként a gyermekek többsége eljut az óvodáskor végére az iskolakezdéshez szükséges fejlettségi szintre

7.3. Társas közösségi tevékenység

A társas és közösségi tevékenység a teljes nevelési folyamatot átfogja (társas kapcsolatok, közös munka, együttjátszás öröme, közös élmények, ünnepek, komplex tevékenységek).

Célunk:

Közösségi szokások kialakítása, helyes, társadalmilag elfogadott közösségi magatartás.

Feladataink:

- tudjanak a gyermekek másokkal adekvátan (megfelelően) érintkezni és együttműködni
- közösségi érzés, közösségi tudat és magatartás mellett mások megbecsülésére, közös szokások kialakulására, mások tiszteletben tartására nevelés
- arra nevelni a gyermekeket, hogy megértést és toleranciát tanúsítsanak társaik iránt
- megfelelő viselkedési szokások kialakítása és gyakorlása természetes szituációkban

A közösséghez tartozás élményét a gyermekek a saját csoportjukban és az óvodai ünnepek, hagyományok alkalmával élhetik át a legteljesebben.

A következő oldalon táblázatos formában mutatjuk be óvodánk ünnepeit, hagyományait, valamint legfontosabb sajátosságait.

<p>ÜNNEPEINK, HAGYOMÁNYAINK</p>	<p>JELLEMZŐK, TEVÉKENYSÉGEK</p>
<p>A gyermekek születésnapja</p>	<p>A gyermekek születésnapját bensőséges, családi légkörben ünnepeljük. A szervezés, a lebonyolítás csoportonként változhat.</p>
<p>Márton nap Központi óvoda</p>	<p>Megemlékezés Szent Mártonról a családok , vendégek, és érdeklődők részvételével. Kijelölt csoport műsora, tűzgyújtás, lámpás felvonulás, vendéglátás.</p>
<p>„Ősz —ünnep” (Október) Telephely</p>	<p>Közös vagy csoportonkénti szereplés; kézműves foglalkozást tartunk, vagy meghívott előadó színesíti programunkat; tábortűz; vendéglátás; lámpás felvonulás a szülők aktív részvételével.</p>
<p>Mikulás</p>	<p>A Mikulás személyesen szólítja meg a gyermekeket és adja át nekik a csomagokat. A gyermekek verssel, dallal köszöntik a Mikulást.</p>
<p>Advent</p>	<p>Ráhangelődés az ünnepre</p>
<p>Óvodai karácsony</p>	<p>Meghitt hangulatú ünnepi műsor</p>
<p>Farsang</p>	<p>Az óvoda épületének díszítése, álarcok, szemüvegek készítése. A gyermekek tetszés szerint jelmezbe öltözhetnek. Tréfás dalokat, mondókákat tanulunk. Vidám, tréfás farsangi dalokra táncolunk, valamint különféle ügyességi játékokban veszünk részt.</p> <p>A központi óvodában a délelőtti folyamán, a</p>

	telephelyen játékonysági rendezvényként, délután, a szülők aktív részvételével zajlik.
Kiszézés Központi óvoda	Búcsúztatjuk a telet, tüzet gyújtunk, kiszebábot égetünk. A telephely középsős- és nagycsoportos gyermekeinek részvételével.
Március 15.	Közösen kokárdát, zászlót készítünk. A nagyobb gyermekekkel elsétálunk a szabadságharc idején településünkön hősi halált halt kisdobos sírjához, a kisebbekkel a Kossuth szoborhoz.
Húsvétváró tavaszi játszóház	Saját innováció, számos kézműves, kreatív tevékenységben vesznek részt a gyerekek családtagjaikkal együtt. Változatos, izgalmas játszóházra invitáljuk a családokat.
Húsvét	Ápoljuk a hagyományokat, szokásokat. Növényeket hajtatunk; tojást festünk; locsolóverseket tanulunk.
Anyák napja	Az édesanyákat megköszöntjük ezen a szép napon, valamint ajándékkal kedveskedünk nekik. A kis és középső csoportok műsorral is készülnek.
Gyermeknap	Az óvoda valamennyi gyermekének felszabadult, örömteli közös ünnepet, játékot jelent ez a nap.
Búcsúzás az óvodától	Az óvodás évek lezárása bensőséges, családi együttlét keretében a szülőkkel és a gyermekekkel. Nagycsoportosok búcsúztatása az óvodától.

Környezetvédelemmel kapcsolatos ünnepeink:

Időpont	Tevékenység
<p>Október 4. ÁLLATOK VILÁGNAPJA</p>	<p>Állatos versek, mesék, dalok hallgatása. Könyvek, képek gyűjtése, nézegetése. Séták tervezése megfigyelések. Lehetőség szerint, kirándulások szervezése állatkertbe, látogatás családoknál. Játékos vetélkedő középső- és nagycsoportos gyerekek részvételével.</p>
<p>Március 22. VÍZ VILÁGNAPJA</p>	<p>Beszélgetés a víz halmazállapotairól, felhasználásáról, hasznosságáról és a víztakarékosságról, ismerkedés új fogalmakkal. Versek, mesék, dalok hallgatása. Könyvek, képek gyűjtése, nézegetése. Séták kirándulások szervezése, a városunk közelében lévő vizekhez.</p>
<p>Április 22. FÖLD NAPJA</p>	<p>Óvoda és környékének rendbetétele, szemétszedés. Szelektív hulladékgyűjtés fontossága, séta a hulladékgyűjtő szigetekhez. Fák, virágok ültetése. Séták szervezése: megfigyelések. Levegő tisztaságának fontossága. Könyvek, képek gyűjtése, nézegetése. Mesék, versek olvasása, dalok hallgatása.</p>
<p>Május 10. MADARAK ÉS FÁK NAPJA</p>	<p>Madárfajok, fa fajták megismerése. Virágok, fák ültetése. Madáretetők barkácsolása. Versek, mesék, dalok hallgatása. Könyvek, képek gyűjtése, nézegetése. Séták, kirándulások szervezése arborétumba, óvoda környékére: megfigyelések.</p>

7.4. Munka jellegű tevékenységek

A munka jellegű tevékenységek (önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, alkalmi megbízatások teljesítése, az elvállalt naposi munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás) fontos eszköze a személyiségfejlesztésnek. Az életre való felkészítést szolgálják azáltal, hogy az emberi munka fontosságára, megbecsülésére nevelik a gyermeket.

Célunk:

Olyan óvodapedagógusi attitűdöt biztosítani, mely segíti a gyermek közösségért vállalt munkatevékenységét, differenciálja értékelésében a gyermek egyéni képességeit, támogatja, erősíti a pozitív tulajdonságok kialakulását, úgy, mint kitartás, önfegyelem, önbizalom, koncentrált figyelem, közösségi érzés, önállóság, felelősség, céltudatosság.

A gyermeki munka önként, örömmel végzett játékos tevékenység, a személyiségfejlesztés egyik fontos eszköze, mely csak játékosan, cselekvő tapasztalással érheti el nevelő célzatát.

Feladataink:

- minden gyermeknek lehetőséget biztosítunk arra, hogy önkéntesen, önállóan, és képessége szerint elvégezhesse az önkiszolgáló tevékenységeket, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységeket
- biztonságos, balesetmentes helyek, jó minőségű szerszámok, eszközök, alapanyagok biztosítunk

- tudatos, átgondolt tervezőmunkával készítjük elő a megvalósítást
- konkrét, reális, a gyermeket saját magához mérten fejlesztő differenciáltan értékelünk

Önkiszolgálás

A fokozatosság elve alapján segítjük az öntevékeny részvételt. Az önállóságot mindenkitől saját fejlődési ütemében és tempójában várjuk el (öltözködés, étkezés, tisztálkodás). Igyekszünk kialakítani a gyermekekben az esztétikus, tiszta, rendezett külső és környezet iránti igényt.

Naposság

A gyermekek fejlettségétől függően vezetjük be és fokozatosan bővítjük a feladatokat. Az önkiszolgálással kapcsolatos munkaszokások begyakorlása után válik egyre tudatosabbá és örömtelibb tevékenységgé:

- étkezések alkalmával az esztétikus terítés, tálalás, az asztalok terítékének leszedése
- természetsarok gondozása
- tevékenységek alkalmával segítségnyújtás az óvodapedagógusnak

A mindennapi élettel kapcsolatos munkák

Alkalmi, önként vállalt megbízatások, melyek a nap folyamán gyakori elemei a gyermekek tevékenységének. Ezen munkák körét meghatározza a gyermekek fejlettsége, személyisége, valamint a környezeti adottságok:

- játszóhely, terem, udvar rendbetétele
- öltöző, mosdó folyamatos rendbetétele
- kerti szerszámok önálló használata
- termések közös gyűjtése (pl. gesztenye)
- ünnepi készülődés (ajándékkészítés, teremrendezés, díszítés...)

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- a vállalt feladatot, munkát önállóan, szívesen végzik
- ügyelnek saját maguk és környezetük rendezettségére
- a munkatevékenységek gyakorisága által bizonyos cselekvések szokássá válnak
- felismerik a segítségadás lehetőségét és örömmel segítenek társaiknak és az óvodapedagógusnak
- kitartóak, türelmesek lesznek, fejlődik önbizalmuk, felelősségérzetük

7.5. Verselés, mesélés

*"Járuljatok elénk, régi mesék,
hozzátok a csodák üzenetét!"
/Jékely Zoltán/*

A mesehallgatás, a versmondás, a verses szöveggel kísért játék, a bábszínház, a dramatizált mese, azon túl, hogy hozzájárul a gyermekek jó közérzetéhez, érzelmi biztonságához, az anyanyelvi nevelés semmi mással nem pótolható lehetősége. A mindennapos verselés, mesélés, mondókázás a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme, „lelki tápláléka”, ahol a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek egyaránt megjelennek.

Célunk:

A gyermekek szívesen hallgassanak mondókát, verset, mesét, váljon minden gyermek az irodalmi élmények érzékeny, aktív befogadjává. Az óvodapedagógus keltse fel és mélyítse el a gyermekek érdeklődését a könyv, a színház, a különféle kiállítások értékei iránt.

Feladataink:

- a gyermekek otthonról hozott irodalmi élményeinek, beszédértési szintjének feltérképezése
- mindennap verselés, mesélés szervezése, építve a gyermekek által kialakított spontán helyetekre is
- lehetőség biztosítása az irodalmi élmények feldolgozására, bábozásra, dramatizálásra egyaránt
- a gyermeki mesetudat kialakulásának elősegítése

A mese, a vers örömforrás. A gyermekeknek szánt mesékből hiányzik a közvetlen oktató szándék. Olyan közlésforma, melynek segítségével a gyermekkel szót válthatunk arról, ami őket aktuálisan a leginkább foglalkoztatja.

A magyar népmesék, népi mondókák magukon hordják az anyanyelv zenéjét, s a magyar nép észjárását. Ezért a mese, vers anyagának gerincét a magyar népmese megismertetése adja. A mondókák, a dúdolók, a versek a ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzelmi élményt adnak.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait és egyben feloldást, megoldást is kínál.

A mondókák, versek, mesék olyan varázseszközök legyenek, melyekkel a gyermekek értelmi, érzelmi szükségleteinek kielégítésén túl az anyanyelvet is fejlesztjük.

A vers - és mesemondás körülményei, szükséges feltételei nem azonosak. A versmondás körülményei nem igényelnek komoly szervezési előkészületeket, a spontán adódó helyzetek kihasználása és a tervezett tevékenység egyaránt megfelelőek lehetnek. A versélmény befogadása megengedi a szöveget kísérő mozgást, a közös mondást, a játékos átélést, ugyanakkor – a tartalomtól függően – megkívánhatja a beleéléshez szükséges nyugodt, inspiráló körülményeket.

A mesemondás, mesehallgatás sikerességéhez a bensőséges atmoszféra a meseillúzió előfeltételeként járul hozzá. A tevékenység belső aktivitást, koncentrációt igényel a gyerektől, ehhez a feltételeket a mesemondáshoz kapcsolódó szertartásoknak kell megteremteniük.

A versmondás, mesemondás célja nem az elsajátítás, hanem az érzelmi, morális, szociális kompetenciák alakítása, melynek természetes velejárója a tárgyi ismeretek bővülése is.

Az irodalmi művek kiválasztásának fontos alapelvei:

- tiszta forrásból merítjük őket
- a gyermek és a csoport fejlettségi szintjének, valamint az óvodapedagógus egyéniségének feleljenek meg
- érvényesítjük a pedagógiai, pszichológiai módszertani tudatosságot

Az irodalmi anyag összetevői:

- hintáztatók, höcögtetők, lovagoltatók
- ölbeli mondókák
- kiolvasók
- halandzsa szövegű kiolvasók
- az állatok beszédének dramatizálása
- népi mondókák
- névcsúfolók
- vidám, humoros szövegű versek
- kortárs költők ritmusélményt nyújtó versei
- lírai versek
- egyszerű mondókamesék
- rövid rögtönzött történetek
- halmozó láncmesék
- egyszerű állatmesék, amelyekben ismétlések vannak
- bonyodalmasabb tréfás állatmesék
- folytatásos mesék
- verses mesék

- egyszerű szerkezetű tündérmesék
- tündérmesék
- óvó néni történetei
- más népek meséi

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- szívesen ismétlik a verseket, rigmusokat
- várják és igénylik a mesét
- szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak
- tudnak meséket, történeteket kitalálni, elmondani, erkölcsi ítéleteket megfogalmazni
- szívesen lapozgatják a képeskönyveket, gyermek folyóiratokat

7.6. A külső világ tevékeny megismerése

*„A természet hatalmas,
az ember parányi.
Ezért aztán az ember léte attól függ,
milyen kapcsolatot tud teremteni a természettel.”
/Dr. Szent-Györgyi Albert/*

A környezeti nevelés egyik lényeges jellemzője a gyermeket körülvevő "világ" felfedezése, megismerési lehetőségének sokoldalú biztosítása. A szűkebb, s tágabb környezettel való ismerkedés - (amely az egész óvodai nevelésben érvényesül) - a gyermek születésétől kezdődik, egyre táguló ismeretszerzésben mélyülő folyamat. A gyermek óvodáskorban a legfogékonyabb. Törekednünk kell arra, hogy megismertessük a gyermekekkel a környezettudatos életvitel csíráit. A gyermek rengeteg matematikai tartalmú tapasztalatot is szerez a környezete megismerése során. A matematikai nevelés az óvodában a mindennapi tevékenységek során megjelenik.

Célunk:

Olyan gyermekeket nevelni, akik szeretik, megbecsülik a természetet, az őket körülvevő élőlényeket, ismerik a szűkebb és tágabb természeti – emberi – tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyait.

Legyenek fogékonyak a körülöttük lévő élő és élettelen környezet szépségére, ismerjék fel a jót és a szépet, becsüljék meg azt és legyenek képesek a tenni akarásra, a természet védelmére, környezettudatos magatartásra.

Feladataink:

- mi, a gyermekekkel együtt élő felnőttek a nap minden percében lássuk meg és vegyük észre a tevékenységek közbeni lehetőségeket
- építsünk a gyermekek egyéni élményeire, tapasztalataira, vagy mi magunk biztosítsunk olyan jellegű élményszerzést, mely lehetővé teszi a közeli, illetve távolabbi környezetünkben végbemenő folyamatok megláttatását, az azokban való tevékeny részvételt
- figyeljünk tudatosabban a környezet, illetve természetvédelem, a fenntarthatóságra nevelés fontosságára, a természetszemlélet formálására
- teremtsünk a környezetvédelmi napokkal kapcsolatos hagyományokat az óvodai életbe, amely szebbé, gazdagabbá teszi a gyermekek életét
- ismertessük meg a gyermekeket a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeivel - a gyermek eközben tanulja ezen értékek szeretetét, védelmét
- az "énre" irányuló környezeti nevelés (testkép kialakítása), táplálkozási ismeretek, életmóddal, mozgással, életvitellel kapcsolatos tudnivalók, betegség-megelőzés, önmaga elfogadására, harmóniára, bizalomra nevelés
- kirándulások, látogatások szervezése
- könyvek, képek, diák, fényképek gyűjtése
- alapvető mennyiségi és formai összefüggések felismerésének segítése

Az óvodába járó gyermekek valamennyien közvetlen, élő kapcsolatban állnak a természettel. Városunkban és annak környékén egyaránt található park, tó, patak, folyó, természetvédelmi terület, erdő, rét, szántó, kertészet.

Több lehetőségünk kínálkozik a társadalmi környezet megismerésére is, hiszen a közelben iskola, bölcsőde, művelődési ház, különféle üzletek, vasút és

többféle üzem is található. A társadalmi és természeti környezet tartalma lehet bármi, ami a gyerekek érdeklődését felkelti.

A természeti környezet megismerésére az évszakok megfigyelésén keresztül nyílik alapvető lehetőség. Az időjárás, a természet jellemzői és változásai, a színek, a fények, a formák szépségei alapvető biológiai, ökológiai, fizikai, kémiai tapasztalatokra adnak lehetőséget.

Elengedhetetlen, hogy a gyermek minden tevékenységben az egyéniségének, fejlettségének megfelelően vegyen részt. Az óvodai napok színességét, élménygazdagságát a gyermeki kíváncsiság jellemzi, mely alapvetően életkori sajátosság.

A hosszabb, rövidebb séták, kirándulások megfigyelései, a környezeti játékok után lehetőséget teremtünk a benti, nyugodt beszélgetésekre, a szabad játéokra, tevékenységre, mesékre a környezet titkairól, amelyek a megfigyelt ismereteket hozzák a felszínre.

Segítjük a tapasztalatok feldolgozását, rendszerezését. A szokások elsajátítása, a társadalomba való beilleszkedéshez szükséges magatartásformák kialakítása játékosan, a gyermek érdeklődésének és igényeinek figyelembe vételével történik.

Nevelőmunkánk során kiemelt figyelmet fordítunk a környezetvédelemre és a fenntarthatóságra nevelésre, gyermekeinket a természet szeretetére és védelmére, az élet tiszteletére neveljük a fenntarthatóbb, élhetőbb életvitel érdekében. Az óvoda minden dolgozójától és a szülőktől is meg kell kívánni a környezetvédelemben a példamutatást.

A jövő környezetét a jelen óvodásai fogják alapvetően meghatározni, mindehhez szükség van a megfelelő indíttatáshoz, a pozitív attitűdhez, az együttműködésen alapuló magatartáshoz.

A természeti és társadalmi környezet megismerésének területei, témakörei:

1. A gyermek és környezete (szűkebb környezet)

- család - óvoda - lakóhely
- testrészek, egészségvédelem, egészségmegőrzés, betegségmegelőzés
- emberek munkája, foglalkozása
- környezetünk (mennyiség, tér, szín) formai viszonyai
- időjárás, természeti változások, jellemzők az évszakok megfigyelése által összefüggnek
- napszakok
- növény- és állatvilág
- közlekedési eszközök, a közlekedés különféle szabályai

2. A környezet védelme, alakítása

- föld, élővilág, levegő, víz, település és a táj
- szelektív hulladékgyűjtés

3. Környezetvédelmi napok, hagyományok

- Állatok Világnapja, Víz világnapja, Föld napja, Madarak és Fák napja
- Ősz ünnep, Márton nap, Kiszézés

4. Gyermek matematikai érdeklődésének felkeltése

Mindig a tevékenység öröme az elsődleges, s azt követi a képi és a szóbeli megfogalmazás. A gyermekek a játék, a környezetben végzett megfigyelések,

tevékenységek alkalmával felfedezik a tárgyak, személyek közötti hasonlóságokat, különbségeket, megismerik tulajdonságaikat. Összehasonlítanak, szétválogatnak, sorba rendeznek különböző szempontok szerint. Becsléssel, párosítással, méréssel tapasztalatot szereznek a relációkkal kapcsolatban.

Az építés, a különböző síkbeli alkotások létrehozása során a gyerekek formafelismerése fejlődik. A tükörrel való játék, tükör előtti mozgás segíti a térpercepció fejlődését, a testséma kialakulását, melyek a téri tájékozódás alapjait jelentik.

A gyermekeknek fokozatosan kialakul az igényük arra, hogy környezetük tárgyait, személyeit megszámlálják. Az óvodapedagógus a különböző szituációkat úgy használja ki, hogy a gyerekek számfogalma fejlődjön. A legideálisabb, ha a pedagógus mind az 5 érzékszervre – úgy, mint látás, hallás, ízlelés, szaglás és tapintás – egyaránt hatást gyakorol.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- a gyermekek életkori sajátosságaiknak megfelelően megtanulnak tájékozódni és eligazodni a szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetben
- pozitív érzelmi viszonyulásaik megerősödnek az őket körülvevő környezet iránt. Megismerik lakóhelyük, városuk szépségét, nevezetességeit, büszkeségeit, a környezetükben lévő intézményeket, üzleteket
- különbséget tudnak tenni az évszakok között. Megtanulják értékelni a természet szépségét, annak növény- és állatvilágát óvják és védik, gondozzák azokat - pozitívan fejlődik a tenni akarásuk, a munkához való viszonyuk, nő a feladattudatuk, feladattartásuk, valamint kitartásuk is
- tudatosul bennük, hogy mi, emberek is a természet részei vagyunk

- aktív, cselekvő személyiséggé válnak, fogékonyak lesznek az új dolgok iránt
- felfedezik és megismerik az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket, mennyiségi viszonyokat, melyek a környezetükben rejlenek
- ismerik a gyalogos közlekedés szabályait, a közlekedési eszközöket
- ismerik lakóhelyük, születési helyük nevét, lakcímüket, szüleik nevét
- ismerik a néphagyományokat, a helyi kultúra szokásait
- kialakul igényük a környezetük szépítésére, megóvására
- kialakul a takarékoság (energiával, vízzel, eszközzel stb.), a hulladékkezelés fogalma, a természetes anyagok, saját készítésű eszközök használatának értéke, melyeket életkoruknak megfelelően alkalmaznak
- kialakul bennük az egészséges élet és a betegség megelőzés iránti fogékonyság
- tanulják értékelni és védeni az egyes környezeti elemeket, mint pl.: a talaj, víz, levegő
- megkülönböztetik a térbeli irányokat
- értik és helyesen használják a névutókat, a mennyiséggel, a halmazokkal kapcsolatban az összehasonlításokat
- képesek különböző geometriai tulajdonságok szerint térbeli, síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyes egyszerű tulajdonságokat megnevezni
- az iskolai tanuláshoz szükséges értelmi képességeik jól fejlődnek, fokozatosan megalapozódik a logikus gondolkodásuk

7.7. Rajzolás - mintázás - kézimunka

„A rajzolás – teremtés. Az őseiber barlangrajzai – bár nemigen tudjuk, hogy milyen szándék hozta létre őket – a szerszámok készítése mellett az alkotási vágy és az alkotóerő első megjelenésének tekinthetők. A gyerekek, amikor rajzol, újjáteremti a világot. Rajzolni jó, de a kisgyerekek számára fantasztikus élmény lehet...”
/Dr. Popper Péter/

Az ábrázoló tevékenységekkel (mintázás, festés, rajzolás, vágás, ragasztás, varrás, barkácsolás), népművészeti elemekkel, műalkotásokkal való ismerkedés fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének. A tárgyi világ megismerését, feldolgozását és újraalkotását teszi lehetővé a gyermek számára.

A rajzolás – festés – mintázás – kézimunka az intézményes nevelésben, illetve az élet egészében érvényesülő folyamat, hasonlóan a közösségi (szociális) neveléshez, az anyanyelvi neveléshez, a munkára neveléshez stb.

A gyermek az őt körülvevő környezetből érő spontán vizuális ingerek és szervezett tapasztalatszerzési alkalmak hatására egyaránt fejlődik, gazdagodik. Az őt körülvevő világról egyre pontosabb ismereteket szerez, majd sokrétű ábrázoló tevékenysége során mindezeket újra alkotja, rendezi, átszervezi, magáévá teszi. Ábrázoló tevékenysége nem más, mint a tárgyi világ cselekvő birtokbavétele.

Célunk:

A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. Tér-, forma- és színeképzetük gazdagítása, esztétikai érzékenységük, a szép iránti fogékonyságuk, igényességük alakítása. Igény kialakítása az alkotásra, az

önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Feladataink:

- a zavartalan és sokrétű tevékenység külső feltételeinek biztosítása jó minőségű eszközökkel, változatos alapanyagokkal
- téri tájékozódó képesség alakítása
- gyermeki ábrázolásra ösztönzés alkotó légkör teremtésével, változatos lehetőségek felkínálásával
- az eszközök célszerű, biztonságos, takarékos, kreatív használatára szoktatás
- az egyes technikákhoz kapcsolódó munkafogások, megoldások, az eszközök bemutatása, használatuk megnevezése, a gyakorlásra való ösztönzés
- az íráshoz szükséges mozgáskoordinációk alakítása, a helyes ceruzafogás megtanítása
- gondolkodás formálása, érzelmvilág gazdagítása, esztétikai értékrend finomítása
- vizuális technikák, népi kézműves mesterségek megismertetése
- albumok összeállítása egy témakörhöz művészeti alkotások reprodukcióiból
- a gyermekek színérzékének fejlesztése, színek alkalmazása következetesebb, tudatosabb módon
- múzeumok, kiállítások látogatása, közös élmények biztosítása

A tevékenységet kötetlen formában szervezzük, építve a gyermekek érdeklődésére és tevékenységi vágyára. E tevékenység a hét minden napján, egész nap biztosított a gyermekek számára. Az alkotáshoz, a nyugodt munkához az állandó hely biztosított. A védőterítőket, az ábrázolási anyagokat és eszközöket a gyerekek elérik, napközben bármikor elővehetik. Ezen kívül az óvodapedagógus nem egy alkalommal tudatosan irányított, kötetlen formájú tevékenységet szervez.

A gyerekek ábrázoló tevékenysége szervesen beépül a játékba. A kezdeti időszakban manipulálásuk (kézzel, esetleg lábbal végzett tevékenységük) nem más, mint a gyakorló játék egyik fajtája. Feladatunk ebben az időben a szokások, szabályok rögzítése, a technika használatának pontos megtanítása, gyakoroltatása, illetve annak figyelemmel kísérése, hogy időről időre változatos sorrendben minden eszköz újra kézbe kerüljön.

A szabadon firkálgató, mázoló, mintázó gyermek átéli a felfedezés, az alkotás, a színek, formák adta örömet, az esztétikai élményt. Az építés során a különböző tárgyak formáival, alakzataival ismerkednek meg a gyerekek, idővel az alkotó, alakító tevékenységüket bővíti az óvodapedagógus, valamint segíti a szándékos képalkotást élményeikhez kapcsolódó témákkal és azokhoz megfelelően illeszkedő technikákkal. A megismert eszközöket, technikákat bátran használják képalkotó tevékenységükben az óvodások. Több alkalommal készítünk közös kompozíciókat. A gyermekek témáikban megjelenítik saját élményeiket a mesékről, dalokról, ünnepekről és a különböző eseményekről. Ötleteinkkel segítjük őket a játékok, bábok és egyéb kellékek készítésében.

A vizuális nevelésen keresztül az esztétikai érzéket is fejlesztjük. Ezért fontos, hogy a gyerekeket esztétikus, funkciójukban is szép, ugyanakkor egymással is minél inkább harmonizáló (színben, anyagban...) tárgyak vegyék körül.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- az eszközöket készség szinten kezelik
- a képzésben egyéni módon jelenítik meg elképzeléseiket, használják a képi kifejezés eszközeit
- technikai eljárásokat mintakövetéssel tudják alkalmazni
- véleményük van saját és társaik "műveiről", valamint a műalkotásokról
- koordinált kéz- és szemmozgással rendelkeznek
- téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködőek
- színhasználatukban érvényesítik kedvelt színeiket
- emberábrázolásukban megjelenítik a részformákat is
- rácsodálkoznak a szépre, tudnak gyönyörködni benne, élvezik az alkotás örömét

7.8. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

*„Az óvodával, annak zenéjével
foglalkozni nem mellékes kis pedagógiai kérdés, hanem országépítés.”
/Kodály Zoltán/*

A magyar óvodai életben jelentős hagyományai vannak az ének - zenei nevelésnek. A magyar népdalok, mondókák, gyerekdalok világa ma is élő és felhasználható hagyomány.

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermekeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődésüket, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az élményt nyújtó ének - zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.

A zene hatása olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségre, fogékonnyá teszi az embert a szép befogadására, formálja ízlését, emberi magatartását. A gyerekdalok, mondókák mellett a művészi értékű komponált zene is a nevelés anyagát képezi. A zenei nevelés a gyermekek értelmére is hat. A dalok és játékok megtanulása a gyermek emlékezetét is fejleszti. A belső hallás és képzelet az alapja a gyermek zenei alkotókedvének.

Kodály Zoltán útmutatásai alapján Forrai Katalin által kidolgozott óvodai ének - zenei nevelés alapjaira épülő fejlesztés nevelőmunkánkon belül hatékonyan megvalósítható. Emellett a gyermekek ének - zenei kultúráját más forrásokból származó zenei anyaggal is kiegészítjük.

A magyar zenei nevelés alapja a közös ének, mely hordozza és gazdagítja az anyanyelvi örökséget. Olyan szavakkal is találkozunk a gyermek, amelyeket a hétköznapi beszédünkben már nem fedezhet fel, ezek megértését játékszituációkban segítjük. A zenei anyag kiválasztásánál figyelembe kell venni a gyermekek életkorát, a csoport összetételét, zenei képességeit.

Amiből válogatunk:

- ölbeli játékok, mondókák
- arc, kéz, ujj, lovagoltató játékok
- énekes játékok
- műdalok
- kortárs zenei alkotások
- népdalok
- népzene
- néptánc alaplépései
- komolyzenei alkotások

Zenei képességek fejlesztése:

- Tiszta éneklés
  - megfelelő hangmagasság, jó artikuláció és szép szövegkiejtés
- Hallásfejlesztés
  - halk - hangos megkülönböztetése
  - magas - mély hangok érzékeltetése
  - hangszínek felismerése
  - belső hallás fejlesztése

- Ritmusérzék fejlesztése
  - egyenletes lüktetés
  - mondókák és dalok ritmusa
  - ritmusmotívum, ritmusvisszhang-játék
  - tempóérzékelés
  - kettes lüktetés érzékeltetése
  - ritmuseszközök használata

Az élő zenehallgatás anyagának kiválasztásánál fő hangsúlyt helyezünk a magyar népdalkincsre, a komolyzenei művekre. A különböző énekes játékok és mondókák alkalmat adnak a nyelv kifejezőerejének gyakorlására, a szókincs bővítésére. Az óvodapedagógusok élményszerű előadása utánzásra ösztönzi a gyermekeket. Továbbá a tiszta hangképzésre, az egyenletességre, a tempóra, a dinamikára, a hangerő változásaira, a zenei hangsúlyok kiemelésére irányítja a gyermekek figyelmét.

Célunk:

A közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Rendkívül fontos, hogy a mindennapok folyamán minél több zenei élményhez juttassuk a gyermekeket. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek néptáncok és a népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.

Feladataink:

- a felhasznált zenei anyagok igényes, az életkornak és az adott csoport képesszintjének megfelelő válogatása
- készségek fejlesztése a mozgás - hang - szöveg összekapcsolásával
- a gyerekek nyelvi képességeinek fejlesztése, mondókákkal, gyerekdalokkal és a zenei képességfejlesztő játékokkal

- tevékenység szervezeti formáinak biztosítása
- zenei élmények nyújtása és az éneklés ösztönzése
- a gyerekek megismertetése a hangszerekkel (dob, cintányér, csörgődob, triangulum stb.)
- a zenei kreativitás fejlesztése (mozgás, rögtönzés zenére, dallam, ritmusvariációk kitalálásának ösztönzése stb.) az önkifejezés másfajta csatornáját nyissa meg a gyermekek előtt
- hagyományos mozdulatok (páros forgás, guggolás, taps, kifordulás) elsajátítása énekes játékokon keresztül
- a zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus vegye figyelembe a nemzetiségi, kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is
- az éneklés, zenélés, a gyermek mindennapi tevékenységének részévé váljon a felnőtt minta spontán utánzásával

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- a gyerekek élvezettel játszanak énekes játékokat
- gátlások nélkül egyedül is tudnak énekelni
- tudnak élvezettel figyelni a zenehallgatásra
- tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni
- érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát
- járásuk, mozgásuk, testtartásuk esztétikus
- megkülönböztetik a zenei ellentétpárokat

7.9 Mozgás, mozgásfejlesztés

*"A mozgás magatartásunk, érzékeink,
gondolataink látható vetülete.
Mindenkinek meg kell találnia
a neki megfelelőt, az őt kifejezőt."
/Tolnai Mária/*

Az egészséges életmód szokásainak megalapozását óvodáskorban kell elkezdni. A mindennapos mozgás, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás), fejlesztik a testi képességeket, mint pl.: az erőt, az ügyességet, a gyorsaságot, az állóképességet és nem utolsósorban értelmi képességet.

A mozgás kedvezően befolyásolja a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró képességét. Fontos szerepe van az egészség megőrzésében és megóvásában. Fejleszti a nagy - és finommozgások, valamint a testséma kialakulását.

A mozgáskultúra fejlesztése mellett segíti a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést és az alkalmazkodó képességet, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását.

A társakkal végzett együttmozgás során a gyermek „én – határait” is megtapasztalja, észleli a másikat is, közben fejlődik önfegyelme, alkalmazkodása, kooperációja egyaránt.

Célunk:

A gyermekek mozgásigényének kielégítése, a mozgás megszerettetése, a testi képességek sokoldalú, harmonikus fejlesztése játékos formában.

Feladataink:

- a gyermeki szervezet sokoldalú, arányos fejlesztése
- motoros képességek fejlesztése
- vázizomzat erősítése
- helyes testtartás kialakítása
- a mozgás- és játékgény természetes gyakorlatokkal és játékokkal történő kielégítése

Szervezeti formák:

- mozgás (heti egy alkalommal tervezett, szervezett keretek között)
- mindennapos szervezett és szabad mozgás
- játékidőben történő mozgásfejlesztés

1. Mozgás

A kondicionális, a koordinációs képességek, a testséma, a lateralitás, valamint az énkép fejlesztését kiemelten kezeljük. Rengeteg mozgásos játékot tanulunk az adott nevelési év során. A tornatérben, illetve a szabadban is végezzük ezeket a szervezett mozgásokat, mozgásos játékokat.

A fokozatosság elvét is figyelembe vesszük. A néhány perces bemelegítést (mely történhet zenére is) követik az előkészítő gyakorlatok, a rávezető eljárások, melyekkel a főgyakorlatokat, játékos mozgásokat készítjük elő. Ezt követi (de lehet a foglalkozás folyamán bárhol) a játék, amely során játékos formában begyakorolják a gyerekek a tanult mozgásokat.

A gyerekek életkori sajátosságainak megfelelően állítjuk össze a mozgásanyagot. Sokszor használunk kézi szereket, amelyekkel folyamatosan ismerkednek a gyermekek. Ezen eszközök fejlesztik az óvodások finom-motorikáját is.

A fejlettségtől függően minden gyermeknek biztosítjuk a megfelelő gyakorlási időt, örömteli, önálló mozgást. Egyszerűen magyarázzuk el a feladatokat, bemutatással tesszük érthetővé, szemléletessé a mozgásokat, a játék módját, a szabályokat.

Kisebb gyermekeknél a nagymozgások fejlesztése kiemelten fontos. Ebben a korban tökéletesedik tovább a járás, finomodik a futás. Fontosnak tartjuk a testséma fejlesztését, a testrészek megismerését, melyek elengedhetetlenek az énkép megszületéséhez. A testrészekkel való ismerkedés során a térirányok is bekapcsolódnak a megismerés folyamatába. Gyakorolják a különböző járás-, futás-, ugrás-, támasz-, egyensúlygyakorlatokat, valamint a különböző függéseket. Megismerkednek a labdával, a vele végezhető játékos mozgásokkal.

Fontosak a szem - kéz, szem – láb koordinációs gyakorlatok (labdajátékok, járások, futások vonalak, tornaszerek között). A különböző alakban történő járás - futásgyakorlatokkal, a különböző alakzatok végigjárásával, bekerítésével a gyermekek alaklátását, formaállandóságát, térben való tájékozódását fejlesztjük.

Az idősebbek a nagymozgásokat már egyre pontosabban, koncentráltabban végzik. A finomabb, apróbb mozzanatok segítik a nagymozgások tökéletesítését. A nagymozgások bővülnek a különböző ugrásokkal, guruló - átfordulással, pontosabb szem - kéz, szem - láb koordinációt igénylő gyakorlatokkal (felugrások, célba ugrások, dobások stb.). Változatos

dobásokkal, sávokban, vonalon történő eszközmozgatással, egyensúlyozó játékokkal bővítjük a gyermekek térérzékelését. Az eszközök használata, a támaszgyakorlatok segítik a kéz fogóizmainak erősítését. A gyermekek terhelhetősége nagyobb, erő-és állóképességük, gyorsaságuk jobban fejlődik. Elsajátítják a biztonságos mozgáshoz szükséges szabályokat, tanulnak egymáshoz alkalmazkodni, tapasztalatokat gyűjtenek. A játékokban versenyjátékokat is játszunk, amelyekkel a közösségi érzésüket fejlesztjük és segítjük egészséges versenyszellemük, önfegyelmük, figyelmük megerősödését.

2. Mindennapos szervezett és szabad mozgás

Az időjárástól függően legtöbbször a szabad levegőn, rossz idő esetén a csoportszobában, illetve a tornatérben végezzük a mozgásokat. A játékot, a játékosságot alkalmazzuk alapvető eszközként. Úgy állítjuk össze a néhány perc anyagát, hogy az mindig felfrissülést, megfelelő edzést, igazi örömet jelentsen a gyermekek számára. A nap bármely részében és bárhol megszervezhető a mindennapos mozgás. Ha olyan helyen sétálunk, ahol a különböző mozgásformák gyakorlására lehetőség van, azt is kihasználjuk.

3. Játékidőben történő mozgásfejlesztés

A játék során (kint, bent) igyekszünk megfelelő helyet, időt, eszközt, élményt biztosítani a mozgásra, a különféle mozgásos játékok gyakorlására. Számos tornaszer áll gyermekeink rendelkezésére. Az udvaron stabilan rögzített, fából és fémből készült fejlesztő játérendszer található. Ezekben a szereken változatosan, önállóan gyakorolhatják a gyerekek a mozgásokat (mászás, függés, átfordulás, egyensúlyozás, lengés, ritmikus mozdulatok), melyek elsősorban a nagymozgások fejlesztését szolgálják. A szereken korlátozás

nélkül, bátorság szerint hagyjuk kísérletezni a gyermekeket, állandó felügyelet mellett. A mozgások gyakorlásával biztonságosabban, balesetmentesen igazodnak el a nagy térben.

A különböző talajú udvarunk (betonos, füves, homokos) is sok edzési lehetőséget kínál. A kinti érzékelő – észlelő játékok mind segítik a finommotorika fejlődését is (mozgásos játékok a gyűjtött termésekkel, labdajátékok). Ezek gyakorlására az egész nap folyamán lehetőséget biztosítunk. A szabadban szervezett énekes játékok is jól szolgálják a gyermekek mozgásszükségletének kielégítését.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- igénylik, szeretik a mozgást
- tudnak környezetünkben tájékozódni, ismerik az irányokat
- kialakul testsémájuk, oldaliságuk (lateralitásuk, ami a téri orientáció egyik részét képezi)
- biztonságosan mozognak, tudják mozgásukat irányítani
- a gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúly érzékelése, összerendezett mozgása kialakul
- betartják a szabályokat, kialakul egészséges versenyszellemük
- önfegyelmük, figyelmük megerősödik

8. A pedagógiai munka tervezése

Célja, hogy segítse a csoport életének megszervezését, a gyermekek fejlődését, harmóniát teremtsen a különböző fejlesztési területek között és biztosítsa az egyensúlyt a pedagógus célja, a szülő elvárásai és a gyermekek vágyai között.

A tervezés elengedhetetlen feladata, hogy a gyermekek fejlődését tudatosan segíthessük, életüket úgy szervezhessük, hogy az optimális körülmények biztosítva legyenek az önálló tevékenységhez és az alkotáshoz. A tervezésnél figyelembe kell venni a gyermek szükségleteit, személyes érdeklődését.

Az óvoda szakmai dokumentumai:

- éves terv
- óvodai csoportnapló
- személyiséglap
- felvételi és mulasztási napló

A személyiséglap tartalma:

- a gyermek anamnézis adatai
- feljegyzések a befogadásról- beszoktatásról, családlátogatásról
- fejlettségmérő lap a gyermek értelmi – érzelmi - szociális, beszéd-, hallás, látás-, mozgásfejlődésének eredményét – félévenként rögzítik az óvodapedagógusok, ezeket a szülők megnézik és aláírják.
- szükség esetén egyéni fejlesztési terv

Az írásos dokumentálás a csoportban dolgozó mindkét óvodapedagógus részére kötelező érvényű

A tervezés ajánlott színterei:

- az óvodavezető éves munkaterve
- a csoportban dolgozó óvodapedagógusok éves tevékenységi terve (kiegészíthető)
- heti terv
- nyári időszak tervezése
- egyéni fejlesztési terv készítése minden fejlesztésre szoruló gyermeknél

9. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

Az eltérő életkorú és fejlettségű gyermekek differenciált személyiségfejlesztése akkor valósítható meg, ha jól ismerjük a gyermeket, családját, életkörülményeit. Fontos, hogy a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangba kerüljenek. A gyermeket a fejlesztés ne terhelje túl, számukra megfelelő területeken valósuljon meg. Az elvárások igazodjanak fejlődésük lehetséges üteméhez.

Minden kisgyermeket saját fejlettségének és igényeinek megfelelően segíteni, fejleszteni illetve megkeresni azokat a személyeket, intézményeket, ahol felkészültek a segítségadásra.

Az a gyermek kiemelt figyelmet igénylő, aki:

- sajátos nevelési igényű (SNI)
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd (BTM)
- kiemelten tehetséges
- hátrányos helyzetű (HH) vagy halmozottan hátrányos helyzetű (HHH)

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek körét a 2011. évi CXC törvény a Nemzeti Köznevelésről határozza meg.

9.1. Sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek nevelésével kapcsolatos feladatok

Törvényi háttér: 2011. évi CXCV törvény a Nemzeti Köznevelésről 4.§ (25.)

„SNI gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzd.

47.§ (1) a gyermeknek joga, hogy állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön.”

Fejlesztésük:

Szakértői vélemény alapján szakember (gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, logopédus) által, valamint a szakember útmutatása szerint a gyermek óvónője kiegészítő fejlesztő tevékenységet végez.

Feladataink:

- a gyermeki személyiség kibontakoztatása az egyéni adottságok és lehetőségek figyelembevételével, a fogyatékoság súlyosságához és a gyermek fejlődési üteméhez igazított fejlesztés
- a közösségi élet, az együttélés szabályainak, értékeinek, normáinak kialakítása, szegregációmentes együttnevelési környezet biztosítása
- a gyermek – mint fejlődő személyiség – különleges védelme
- kiemelt feladat a családdal való kapcsolat kialakítása, fenntartása a gyermek nevelése, fejlődése érdekében
- a sajátos nevelési igényű gyermekek részére a számukra megfelelő

területeken történő fejlesztés

- a diagnózisra építő, sokoldalú fejlesztés
- az ismeretnyújtás fokozatainak kis lépésekre való lebontása, tervezése és végrehajtása
- cselekvésbe ágyazott gondolkodás figyelembe vétele
- az eltérő terhelhetőség figyelembe vétele, differenciált foglalkozások tervezése
- mindenesetben egyénre szabott, egyéni fejlesztési tervet kell készíteni, szakember segítségével

9.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási (BTM) gyermekekkel kapcsolatos feladatok

Törvényi háttér: 2011. évi CXC törvény a Nemzeti Köznevelésről 4.§ (3)

„BTM gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítva jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciát mutat, de nem minősül SNI-nek.”

Fejlesztésük:

Szakértői vélemény alapján szakember (gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, logopédus) által, valamint a szakember útmutatása szerint a gyermek óvónője kiegészítő fejlesztő tevékenységet végez.

Feladataink:

- kiemelten az alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóságra törekvés, együttműködő készség terén való segítségnyújtás
- csoportos, kiscsoportos, egyéni formában különböző technikák alkalmazásával való segítségnyújtás
- kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével
- egyéni adottságokhoz alkalmazkodó bánásmód
- szociális, kommunikációs készségek fejlesztése
- nagy mennyiségű változatos ingerek biztosítása a tapasztalati és ismeretkör érdekében

9.3. Kiemelten tehetséges gyermekekkel kapcsolatos feladatok:

Óvodáskorban tehetségigérettről, tehetségre irányuló hajlamról beszélhetünk.

Óvodánk gyermekközpontú légkörével, kötetlen, változatos tevékenységekkel segíti, hogy felszínre kerüljenek a gyermekek különleges képességei, adottságai.

Törvényi háttér: 2011. évi CXC törvény a Nemzeti Köznevelésről_4.§ (14)

„Az a gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránt erős motiváció, elkötelezettség.”

Tehetséges gyermek jellemzői:

- átlag feletti általános képességek (jó memória, fejlett anyanyelvi képesség, stb.)
- átlagot meghaladó speciális képesség (nyelvi- zenei- matematikai- logikai- stb.)
- kreativitás

Óvodapedagógus feladata:

- a tehetséges gyermek felismerése, gondozása, fejlesztése, élve az intézményi és az intézményen kívüli együttműködés lehetőségével
- képességek kibontakoztatása, egyéni nyomon követés
- elfogadó légkör, tág cselekvési szabadság, sokrétű tapasztalások biztosítása
- fokozatosság elvének biztosítása

9.4. Hátrányos (HH) vagy halmozottan hátrányos (HHH) helyzetű gyermekekkel kapcsolatos feladatok :

Törvényi háttér: 1997. évi XXXI. törvény 67/A § (1)

Hátrányos helyzetű és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- ha a szülő alacsony iskolai végzettségű
- ha a szülő alacsony foglalkoztatottságú, álláskereső
- ha a család elégtelen lakókörnyezetben él

Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, akinél az előzőekben felsoroltak közül legalább 2 fennáll.

Jellemzők:

A hátrányos helyzetű családok gyermekei lényegesen elmaradnak a kedvezőbb körülmények között élő társaiknál. Tudatos óvoda-pedagógiai munkára van szükség, hogy a hátrányokat csökkenteni lehessen. Nagy jellemzője van a szülőkkel, családokkal történő együttműködésnek, mely a kölcsönös tiszteleten kell, hogy alapuljon. A segítségre szoruló családok problémáit a titoktartási kötelezettség mellett a gyermekvédelmi felelős bevonásával, tapintatosan kezeljük.

Óvodapedagógus feladatai:

- a gyermekek megfigyelése, felzárkóztatása, korszerű óvodapedagógiai módszerekkel
- elegendő idő, alkalom, vagyis a munkához való többlet biztosítása, élet közeli, tanulási környezet kialakítása
- kompenzációs lehetőségek körének bővítése
- differenciált fejlesztés
- szükség esetén szakember segítségét kérni (gyógypedagógus, szociális ellátórendszer munkatársa), vagy szakorvoshoz irányítani a gyermeket
- a családdal való kölcsönös bizalom kiépítése

9.5. Céljaink az óvodáskor végére :

- minden kisgyermek önmagához képest legyen önálló, érdeklődő, kiegyensúlyozott, együttműködő
- ismerje és tartsa be a közösségi élet szokásait, szabályait
- vegyen részt az óvoda hagyományos ünnepségein

- tudják elfogadni a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek másságát
- alakuljanak ki az iskolakészültséghez szükséges alapkészségek, képességek
- ismerjék meg szűkebb és tágabb természeti környezetünk ismert helyeit, kirándulások, séták alkalmával tartsák be a környezetvédelemmel kapcsolatos szabályokat
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek aktív részvételének biztosítása, erősségeik hangsúlyozásával olyan sikerélmény biztosítása, amely az *„Erre már én is képes vagyok...”* élmény adja
- sajátítsák el azokat az alapvető életvezetési képességeket, amelyek szükségesek a közösségen belüli, önálló vagy viszonylag önálló élet eléréséhez, ezáltal a legmagasabb szintű társadalmi integráció elérésére törekszünk

10. Gyermekvédelem

Óvodánk az óvó - védő funkciójából, a gyermekek és családok összetételéből adódóan kiemelt feladatának tekinti a gyermekvédelmet. Olyan légkört teremtettünk, amely kizárja annak lehetőségét, hogy bármelyik gyermek származása, színe, vallása, nemzeti hovatartozása, vagy bármely más oknál fogva hátrányos helyzetbe kerüljön.

A gyermekvédelem minden óvodapedagógus és dajka saját feladta. Ezen munka koordinátora a gyermekvédelmi felelős. A gyermekvédelmi felelős – óvodánként egy-egy fő – a nevelőtestületnek az a tagja, aki az intézmény vezetőjének megbízásából képviseli a gyermekvédelmi törvény érvényesülését, folyamatosan kapcsolatban áll a helyi Családsegítő és Gyermekvédelmi Szolgálattal. Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyerekeket. A nyilvántartásban feljegyzi a gyermekekkel, illetve a családdal kapcsolatos intézkedéseket, és azok eredményességét.

Célunk:

- feltárni azokat a körülményeket, amelyek óvodásaink családi helyzetét hátrányosan érintik, illetve veszélyeztetik
- gyermekeink jogainak, érdekeinek képviselete

Feladatunk:

- együttműködő partneri kapcsolat kiépítése – a szülői házzal, a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálattal, szakmai és szakszolgálatokkal, általános iskolákkal, kisebbségi önkormányzattal, civil szervezetekkel – annak érdekében, hogy a gyermekek sokoldalú fejlesztése, szociális támogatása sikeresen valósuljon meg
- nyilvántartásba vett gyermekek fejlődésének, helyzetének figyelemmel kísérése

- a hiányzások okának folyamatos figyelemmel kísérése az óvodapedagógusok, gyermekvédelmi felelősök részéről
- szükség esetén családlátogatás

A gyermekvédelmi felelősök munkaköri leírását a Szervezeti és Működési Szabályzat tartalmazza.

Kötelességünk:

- a gyermekek mindenkifelett álló érdekeinek érvényesítése és jogainak védelme
- a titoktartás minden óvodai dolgozóra nézve kötelező
- nem nyújthat, nem adhat információt egyes gyermekekről arra illetéktelen személynek sem az óvodapedagógus, sem a technikai személyzet
- titoktartási kötelezettség vonatkozik a gyermekek nyilvántartó lapjainak adataira, vezetésére is

11. Kapcsolatrendszer

Az óvodában, mint minden szervezetben belső és külső kapcsolatok rendszere működik.

Ennek alappillére a jól működő szervezeten belüli kommunikáció, mely elősegíti a külső kapcsolatok hatékonyságát is.

A külvilág felé interpretált értékek és normák akkor lesznek valóságok, ha azok nem csak a külvilágnak szólnak, hanem áthatják az óvodai élet mindennapjait és tükröződik a napi tevékenységeinkben is.

A jó kapcsolat érdekében folyamatosan tájékoztatjuk partnereinket az intézményünkben folyó munkáról, változatos információ átadási módokat alkalmazunk (írásos anyagok, telefon, email stb.) kulturált és tiszteletteljes verbális kommunikáció használatával.

Az intézményünk kapcsolatrendszere a célokkal és feladatokkal összhangban egy nyitott rendszer.

11.1. Az óvoda belső kapcsolatrendszere

11.1.1. Az óvodavezető kapcsolata a nevelőtestülettel:

- aktív részvétel az intézmény működését meghatározó döntések előkészítésében (PP, SZMSZ, Házirend)
- zavartalan kommunikáció áramlás biztosítása
- az új kollégák beilleszkedésének segítése, munkájuk nyomon követése
- szakmai-módszertani újítások ösztönzése, támogatása
- nevelőtestületben keletkezett nézeteltérések konstruktív megoldásának keresése
- nevelők személyes problémáinak körültekintő kezelése

Kapcsolattartás:

- nevelőtestületi értekezlet alkalmával
- csoportlátogatás során
- egész nap folyamán

11.1.2. Kapcsolat az óvodapedagógusok között:

- egyenrangú munkatársként az önálló tevékenységek összehangolása az intézményi célok érdekében
- törekvés a jó munkahelyi légkör kialakítására
- egymás munkájának megbecsülése, tiszteletben tartása
- szolidaritás a munkatársak iránt
- lojalitás az óvoda, mint intézmény felé
- együttműködés az alkalmi munkacsoportokban
- szakmai méltóság megtartása, etikai szabályok betartása

Kapcsolattartás:

- bemutató foglalkozások
- esetmegbízások
- szakmai nap
- napi kapcsolat

11.1.3. Kapcsolat a nevelőtestület és az intézmény egyéb dolgozói között:

- közreműködés a nyugodt munkafeltételek megteremtésében
- segítőkészség tanúsítása egymás iránt
- szolidaritás, lojalitás
- egymás iránti tisztelet, elfogadás
- az intézményi nevelési elvek azonos módon történő közvetítése a gyermekek, felnőttek felé

11.1.4. Kapcsolat a Központi Óvoda és a Telephely között:

Fontosnak tartjuk a napi kommunikációt, mely a két óvoda szakmai interperszonális kapcsolatát erősíti és az intézmények hatékony működését segíti

Kapcsolattartás:

- szakmai napok
- közös kirándulások
- programok
- rendezvények
- továbbképzések

11.1.5. Kapcsolat az óvoda és a család között:

Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül. Nevelési eredményességünk a család szokásrendjének szűrőjén keresztül érvényesül. A gyermek harmonikus fejlődése a kettő összhangján múlik. A szülő és az óvodapedagógus közös érdeke a gyermek problémamentes fejlődése otthon és az óvodában egyaránt. A napi szülő – óvodapedagógus találkozás a hatás – ellenhatás rendszerében zajlik. Előfordul, hogy az óvodapedagógusnak meg kell oldania az előnyökért harcoló túlzott szülői aktivitás problémáját vagy meg kell nyernie a gyermeke iránt elfogult, óvodapedagógussal szemben bizalmatlan magatartású szülőt. Egyre gyakoribb jelenség a családban végbemenő funkcionális változás, az átmeneti vagy tartós hátrányos helyzet. Ilyenkor az óvoda igyekszik korrigálni a nevelésben jelentkező hiányosságokat. A kölcsönös bizalomra épülő szülő-óvodapedagógus kapcsolat nem egyszerű és nem könnyen kialakítható – meg kell dolgozni érte. A jól működő kapcsolatban az óvodapedagógus nyomon követi a család életvitelét. Így tud segítőtje és partnere lenni a szülőnek.

Az óvoda tájékoztatót készít a gyermek óvodai fejlődéséről, és javaslatot tesz a gyermek további fejlődéséhez szükséges intézkedésekre.

Fontos, hogy az óvodai körülmények között szervezze meg az együttműködés formáit.

- Beiratkozás: az első személyes kapcsolat felvétele
- Beszoktatás: a szülők az óvodapedagógusokkal közösen segítik a gyermek beilleszkedését az óvoda életébe
- Családlátogatás: a gyermek környezetének, a család nevelési szokásainak megismerése
- Napi kapcsolat: rövid kétoldalú tájékoztató és tájékoztatás
- Szülői értekezlet:
  - az egész csoportot érintő nevelési, szervezési feladatok megbeszélése, a témaválasztásban a szülők igényeit is figyelembe vevő oldott tevékenységek
  - félévenkénti tájékoztató a gyermek fejlődéséről
  - tájékoztatás az óvoda pedagógiai munkájáról
- Közös ünnepek és rendezvények
Különböző rendezvényeket szervezünk, ezáltal is erősítve a család és az óvoda kapcsolatát:
  - családi délután
  - kirándulás
  - Ősz ünnep
  - Márton nap
  - Húsvéti játszótér
  - Mikulás
  - Anyák napja
  - Óvodai búcsúzó

11.2 Az óvoda külső kapcsolatrendszere

11.2.1. Kapcsolat a bölcsődével:

Célunk, hogy megkönnyítsük a gyerekek és a szülők számára a problémamentes bölcsőde-óvoda átmenetet

Kapcsolattartás formái: látogatás, meghívás, közös programok, megbeszélések, gyermeket átadó esetmegbeszélések, gyermekek fejlődését követő rendszer, gyermekek nyomon követése az óvoda kezdő szakaszában a gondozónők részéről.

11.2.2. Kapcsolat az iskolával:

A kapcsolattartás során arra törekszünk, hogy az iskola megismerje nevelési szokásainkat, ugyanakkor azon szándékunkat, hogy a gyermekeket egyéni képességeiknek megfelelően úgy fejlesszük, hogy a környezetükben jól eligazodjanak, kapcsolatteremtők, együttműködők legyenek, s meg tudják kezdeni az iskolai tanulmányaikat. Célunk, hogy az átmenet minél zökkenőmentesebb legyen.

A kapcsolattartás formái:

- az óvodapedagógusok a volt óvodásaikat meglátogatják az iskolában
- meghívjuk a leendő első osztályos tanítókat
- a nagycsoportosok ellátogatnak az iskolába
- a leendő első osztályos tanító részt vesz a szülői értekezleten, s tájékoztatja a szülőket az iskola pedagógiai munkájáról
- közös rendezvényeken való részvétel

11.2.3. Kapcsolat a fenntartóval:

Kapcsolatunk részben hivatalos, részben támogató, részben segítő jellegű. Problémáink megoldását az együttműködés jellemzi.

A kapcsolattartás formái:

- kölcsönös tájékoztatás
- az óvodavezető beszámoló
- az óvodavezető részvétele az óvodai életet érintő kérdésekben a képviselőtestületi üléseken
- meghívás a rendezvényekre, ünnepségekre

11.2.4. Kapcsolat a Szülői Szervezettel:

Az óvodában a szülők jogaik érvényesítése, illetve kötelességeik teljesítése érdekében szülői szervezetet / SZSZ/ működtetnek.

Az óvodai csoportok szülői szervezetét az egy csoportba járó gyermekek szülei alkotják. Minden csoportból 2 szülő tagja az intézmény szülői szervezetének, élükön az elnökkel.

Az elnökkel a vezető és az óvodavezető helyettes tartják a kapcsolatot. A szülők kérdéseit, véleményeit, javaslataikat az elnök segítségével juttathatják el az óvoda vezetőjéhez.

Az óvodai szülői szervezet döntési jogot gyakorol:

- a saját működési rendjében,
- munkatervének megválasztásában,
- tisztségviselőinek megválasztásában.

Az óvodai szülői közösség véleményezési jogot gyakorol az alábbi területeken:

- az óvodai SZMSZ kialakításában,
- a házirend kialakításában
- a vezetők és a szülői szervezetek közötti kapcsolattartás módjában,
- az ünnepélyek, megemlékezések rendjét szabályozó részeiben,
- a szülőket anyagilag is érintő ügyekben,
- a szülői értekezlet napirendjének meghatározásában,
- az óvoda és a család kapcsolattartási rendjének kialakításában
- a gyermekvédelmi feladatok meghatározásában,

Képviseli a szülőket és a gyermekeket az oktatási törvényben megfogalmazott jogaik érvényesítéséhez.

Figyelemmel kíséri a nevelőmunka eredményességét.

A gyermekek nagyobb csoportját érintő bármely kérdésben tájékoztatást kérhet a nevelési intézmény vezetőjétől, az e körbe tartozó ügyek tárgyalásakor.

Az óvodai szintű szülői munkaközösség vezetőjét meg kell hívni a nevelőtestületi értekezlet azon napirendi pontjainak tárgyalásához, amely ügyekben jogszabály, vagy az óvoda szervezeti és működési szabályzata, a szülői munkaközösség részére véleményezési jogot biztosított.

A meghívás a napirendi pont írásos anyagának legalább 8 nappal korábbi átadásával történik.

A szülők és az óvodapedagógusok kapcsolattartási formája

- családlátogatás
- szülői értekezlet
- faliújságra kifüggesztett információkon keresztül
- közös programokon /kirándulás, családi délután, nyilvános ünnepség/

11.2.5. Kapcsolat a Művelődési Intézménnyel:

Folyamatos és hagyományteremtő kapcsolatra törekszünk. A művelődési intézmény által szervezett kiállításokat, gyermekműsorokat, könyvtárát gyermekeink életkori sajátosságának megfelelően látogatjuk.

11.2.6. Kapcsolat a Szakmai Szolgáltatókkal:

Nevelőmunkánk szakmai színvonalának emelése, önképzése és továbbképzése érdekében vesszük igénybe a különböző szakmai szolgáltatók szolgáltatásait.

11.2.7. Kapcsolat a Pedagógiai Szakszolgálattal:

- az iskolaérettségi vizsgálatokat az óvodapedagógusok és a szülők együttes kérése alapján végzik el azoknál a gyermekeknél, akiknek iskolaválasztása, iskolaérettsége bizonytalan
- minden olyan gyermek esetében, akinél probléma merül fel, komplex vizsgálatot kérünk
- logopédiai ellátást kapnak a szakember felmérése alapján az arra rászoruló gyermekek
- gyógytestnevelési ellátást az orvos felmérése alapján kapják a gyerekek

11.2.8. Kapcsolat a Szociális Alapszolgáltatási Központ Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal:

Óvodánk jelzőrendszeri tagként működik, melynek képviselőjét a gyermekvédelmi felelős látja el.

Kapcsolattartás formái:

- szakmaközi megbeszélések
- rendezvények
- éves szakmai tanácskozások
- esetmegbeszélések

11.2.9. Kapcsolat az Egészségügyi Szervekkel (orvos, védőnő):

Célunk az egészség megőrzése, a gyermek egészségi állapotának figyelemmel kísérése és a rendszeres kapcsolattartás.

11.2.10. Kapcsolat a Cigány Kisebbségi Önkormányzattal:

A családokkal való kapcsolattartásban számítunk segítő közreműködésükre.

11.2.11. Kapcsolat a Civil Szervezetekkel:

Közös programokon, rendezvényeken való részvétel.

11.2.12. Kapcsolattartás a környező települések óvodáival

Formái: tapasztalatcsere, konzultáció, programok, előadások.

12. Pedagógiai programunkkal kapcsolatos egyéb intézkedések

12.1. A pedagógiai munka ellenőrzése,- értékelése

Cél: A pedagógiai munka segítése, fejlesztése

Területei:

- dokumentumok ellenőrzése, elemzése
- a nevelőmunka feltételeinek ellenőrzése
- a pedagógiai program megvalósulásának nyomon követése, ellenőrzése

Az óvoda pedagógiai munkájáért az óvodavezető a felelős. Az ellenőrzés, értékelés elsősorban az ő feladata. A gyakorlati munka elemzése során fő szempont az önálló munka tiszteletben tartása, a módszertani szabadság biztosítása, a pozitív megerősítés, az elfogadott elvek számonkérése.

A pedagógiai gyakorlat ellenőrzése két szinten történik:

- a gyermekek fejlettségének értékelése szintjén
- az óvodapedagógusi gyakorlat szintjén

12.2. Érvényességi nyilatkozat

A pedagógiai program módosításának lehetséges indokai:

- szervezeti átalakítás, strukturális változás
- ha a nevelőtestület más programot javasol, más program bevezetéséről dönt
- ha egyéb érdekegyeztető fórummódosítást javasol
- törvényi módosítás

Előírás a programmódosítás előterjesztéséről:

- írásbeli előterjesztés a vezetőnek
- részletes szóbeli előterjesztés a nevelőtestületi értekezleten

13. Legitimációs záradék

Jelen pedagógiai programot az óvoda nevelőtestülete a 2016. november 14-ei
nevelési értekezletén elfogadta

.....

Intézményvezető

Dátum: . .....

Véleményezte :

.....

Szülői szervezet képviselője

Dátum:.. .....

Jóváhagyta:

.....

Fenntartó

Dátum: . .....

Felhasznált irodalom

1. 2011.évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
2. 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
3. *Az Óvodai nevelés országos alapprogramja / 363/2012. (XII. 17.) Korm. Rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról/*
4. Atkinson, Hilgard (2005): *Pszichológia*. Osiris Kiadó, Budapest.
5. Balázsne Szűcs Judit (1992): *Miből lesz a cserebogár?* Alex-typo Kiadó, Budapest.
6. Bihariné Krekó Ilona, Kanczler Gyuláné (1998): *Útmutató a Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Programhoz - Természet - társadalom – ember*. Fabula, Miskolc.
7. Bihariné Krekó Ilona, Légler Judit, Kanczler Gyuláné (2011, szerk.): *Az óvodai környezeti nevelés módszertana*. ELTE Tanító- és Óvóképző Kar, F.k.: Mikonya György, Budapest.
8. Bondár Zsuzsanna (1998): *Útmutató a Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program mindennapi testnevelés foglalkozásainak szervezéséhez*. Fabula, Miskolc.
9. Boza Erzsébet (1998): *Útmutató a Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program Művészeti tevékenységek vizuális komplex foglalkozások szervezéséhez*. Fabula, Miskolc.

10. Donald W. Winnicott (2000): *Kisgyermek, család, külvilág*. Animula Kiadó, Budapest.
11. Falvay Károly (1994): *Ritmikus mozgás - énekes játék*. OPI.
12. Fábián Katalin (1998): *Útmutató a Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Programhoz - A tevékenységeken alapuló szokásrendszer kialakítása, gondozás és az egészséges életmódra nevelés az óvodában*. Fabula, Miskolc.
13. Fábián Katalin (1998): *Útmutató a Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Programhoz - Tervezés, ünnepek, ünnepélyek*. Fabula, Miskolc.
14. Forrai Katalin (2009): *Ének az óvodában*. Editio Musica Kiadó, Budapest.
15. Gerő Zsuzsa (2005): *Érzelem, fantázia, gondolkodás óvodáskorban*. Flaccus Kiadó, Budapest.
16. Karczewicz Józsefné, Major Aranka, Miehle Anna (1997): *Hétköznapi varázslatok*. Budapest.
17. Labanc Györgyi (2004, szerk.): *Óvodások környezeti nevelése*. Réce-füzetek 5. Alapítvány a Magyarországi Környezeti Nevelésért. F. k.: Victor András, az alapítvány kuratóriumának elnöke, Budapest.
18. Mérei Ferenc, V. Binét Ágnes (1985): *Gyermeklélektan*. Gondolat Kiadó, Budapest.
19. Michael Cole – Sheila R. Cole (2006): *Fejlődéslélektan*. Osiris Kiadó, Budapest.

20. Porkolábné Balogh Katalin (1992): *Kudarc nélkül az iskolában*. Alex-typo, Budapest.
21. Szemán Józsefné (1997): *Útmutató a Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program matematika komplex foglalkozásainak szervezéséhez*. Fabula, Miskolc.
22. Székely Lajos (2008): *Magiszter. Globalizációra felkészítő egészségnevelés az óvodában*. Óvodapedagógiai egyetemi szakkönyv. Az egészségesebb Óvodák Nemzeti Hálózata, az ÖTM Sport Szakállamtitkárság Sport és stratégiai főosztály támogatásával, F. k.: Bukovicsné Nagy Judit, főtítkár, Budapest.
23. Törzsök Béla (1982): *Zenehallgatás az óvodában*. Editio Musica, Budapest.
24. Zilahi Józsefné, Stöckert Károlyné, Dr. Ráczné dr. Főző Klára (1997): *Óvodai nevelés játékkal, mesével*. Eötvös Kiadó.
25. Zilahi Józsefné (1994): *Mese, vers az óvodában*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
26. Zsámboki Károlyné (2001): *Bence világot tanul. Óvodások matematikája*. K.n.: Sopron.